

**Referat af ordinær generalforsamling i
Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger
den 13. april 2015**

Formalia	
Antal fremmødte	47
Fuldmagter til bestyrelsen	15
Fuldmagter til 3. mand	39
Instruktionsfuldmagter	13
Stemmer i alt	114

	Dagsorden	Resultat	Bestyrelsens anbefaling
1	Valg af dirigent (bestyrelsen indstillede Hans Henrik Dietz)	Valgt	For
2	Bestyrelsens beretning	Ikke til afstemning	-
3	Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2014	Godkendt	For
4	Forslag fra bestyrelse		
	1: Delpension for offentligt ansatte	Vedtaget	For
	2: Optagelsesregler for nye medlemmer.	Vedtaget	For
	3: Modregningsregler ved tilkendt invalidepension	Vedtaget	For
	4: Regler for helbredsbedingede ydelser for nye medlemmer	Vedtaget	For
	5: Bemyndigelse til bestyrelsen om at kunne tilbyde nyt invalidepensionsprodukt med hel invalidepension ved 50 pct. erhvervsevnetab	Vedtaget	For
	6: Bemyndigelse til bestyrelsen om korrekturændringer o.l.	Vedtaget	For
	Forslag fra medlemmer		
	7: Opfordring til afvikling af investeringer i kulselskaber m.v.	Ikke vedtaget (55 var For og 55 var Imod)	Imod
5	Valg af bestyrelse		
	Lars Bloch for en 3-årig periode (2015-2018)	Valgt	For
	Frank Bøgh Nielsen for en 3-årig periode (2015-2018)	Valgt	For
	Søren Kaare-Andersen for en 3-årig periode (2015-2018)	Valgt	For
6	Valg af revisorer		
	Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab	Valgt	For
7	Sted for næste års generalforsamling		
	København	Bestyrelsen fik bemyndigelse til at	For

		finde sted.	
8	Eventuelt	-	-

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	5
DAGSORDENENS PUNKT 1	5
Valg af dirigent.....	5
DAGSORDENENS PUNKT 2	6
Bestyrelsens beretning.....	6
Afkast	6
Beregningsrente.....	8
Grundlagsrente	8
Finanstilsynets inspektion.....	9
Forretningsmodellen	10
Markedsrente.....	10
Medlemsmodellen.....	11
Aflønning af direktion og bestyrelse	12
Lidt om forslagene.....	13
Ansvarlige investeringer	13
Debat	15
DAGSORDENENS PUNKT 3	22
Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2014.....	22
DAGSORDENENS PUNKT 4	24
Forslag fra bestyrelse og medlemmer	24
Forslag 1 fra bestyrelsen: Delpension for offentligt ansatte.....	24
Forslag 2, 3 og 4: Helbredsbedingede ydelser.....	24
Forslag 5: Bemyndigelse til bestyrelsen om at kunne tilbyde nyt invalidepensionsprodukt med hel invalidepension ved 50 pct. erhvervsevnetab.....	29
Forslag 6: Bemyndigelse til bestyrelsen om korrekturændringer o.l.	30
Forslag 7: Opfordring til afvikling af investeringer i fossile brændstoffer m.v.....	30
DAGSORDENENS PUNKT 5	40
Valg til bestyrelse.....	40
DAGSORDENENS PUNKT 6	40
Valg af revisorer	40

DAGSORDENENS PUNKT 7	41
Sted for næste års generalforsamling.....	41
DAGSORDENS PUNKT 8.....	42
Eventuelt	42

Indledning

Inden generalforsamlingen holdt professor Carsten Tanggaard ved Aarhus Universitet et oplæg, hvor han fortalte om lavrentesamfundets betydning for pensionskassen.

Dagsordenens punkt 1

Valg af dirigent

Formand Erik Bisgaard Madsen: Dagsordenens punkt 1 på generalforsamlingen er, at vi skal have valgt en dirigent, og bestyrelsen har et forslag om, at vi vælger Hans Henrik Dietz til dirigent. Jeg skal høre, om der er andre forslag til dirigentposten? Første, anden, tredje. Ingen andre forslag, Hans Henrik er valgt. Skal vi ikke give ham en hånd?

Dirigent Hans Henrik Dietz: Tak for valget. Det er en meget lang dagsorden vi har til generalforsamlingen i år, men først skal jeg konstatere, at generalforsamlingen er lovligt indkaldt. I vedtægterne står der, at indkaldelsen skal ske højst fire uger før, mindst to uger før ved skriftlig indkaldelse. Det er sket. Hvis der er nogen der er i tvivl, så har jeg en kopi af indleveringspapiret til postvæsenet. Jeg har selv fået min egen indkaldelse rettidigt. Det går jeg ud fra I andre også har. Samtidig er indkaldelsen annonceret i medlemsbladene, her både Jord & Viden og Dansk Veterinærtidsskrift, så hvis ikke der er nogen, der har noget imod indkaldelsen, så tror jeg det er i orden.

Så skal jeg gøre opmærksom på, at der er en vandrende mikrofon, og hvis man ønsker at sige noget – bestyrelsen forventer, at der bliver debat –, så skal man huske at sige sit navn hver gang, fordi der bliver lavet et referat af generalforsamlingen. Så når I vil sige noget, så rækker I hånden i vejret. Jeg kender navnene på nogle enkelte af jer, men jeg kender ikke alle. Så det bliver sådan noget med ham med den ternede skjorte og ham med den hvide skjorte, og hende med hvad det nu kan være. Men husk at sige jeres navn hver gang af hensyn til referatet.

Så ønsker bestyrelsen at få så godt et feedback som muligt fra generalforsamlingen, og derfor så ligger der evalueringsskemaer på bordene foran jer. Dem vil bestyrelsen gerne have, at I udfylder. Mon ikke det er tilstrækkeligt, at I gør det i løbet af generalforsamlingen, men i hvert fald inden I forlader jeres plads, således at hvis der er noget I synes der kunne gøres bedre til næste år, så får bestyrelsen mulighed for at rette det op til næste år.

Så skal jeg spørge, om alle der er stemmeberettigede har fået en stemmeseddel? Og hvis ikke det er tilfældet, så sidder der hjælp herovre til at få stemmesedler, så skal man ud og registrere med personnummer. Er man heldig bliver der hørt forkert og der bliver trukket 10 år fra ens alder, nogen kan måske også få lagt til.

Så er jeg blevet gjort opmærksom på, at der er 42 tilmeldte til generalforsamlingen, der er 15 fuldmagter som er givet til bestyrelsen, der er 39 fuldmagter der er givet til tredje mand, og der er 13 fuldmagter med instruktion der er givet til bestyrelsen.

Så kommer der et par punkter med opstilling af kandidater, og hvis man ønsker at opstille andre end de kandidater, der er opstillet af bestyrelsen, så skal man huske, at man skal møde med fem stillere og det vil sige, så vil jeg gerne have et stykke papir, hvor de fem stillere skriver, at vi ønsker at opstille vedkommende til den og den post. Hvis det er sådan, at der er andre kandidater, det kan jeg jo lige så godt sige på forhånd, end de kandidater bestyrelsen har opstillet, så betyder det at der er kampvalg, og så stopper festen sådan set her ved generalforsamlingen, for så bliver der urafstemning, som foregår skriftligt, og det foregår ikke i dag.

Jeg tror vist det var de indledende bemærkninger. Det er en lidt sammensat dagsorden, der er mange forslag på, så jeg håber, at generalforsamlingen vil hjælpe både bestyrelsen - men ikke mindst dirigenten - med, at vi kommer helskindet igennem, og jeg opfordrer til sådan et urbant leje, når vi skal til at debattere nogle af de spændende forslag, der er fremlagt.

Det første punkt på dagsordenen herefter, det er bestyrelsens beretning, hvor der naturligvis er mulighed for at debattere beretningen, når Bisgaard han har aflagt den, men jeg kan allerede nu sige, at beretningen det er jo ikke en vi stemmer om, det er bestyrelsens mundtlige beretning, men der er naturligvis mulighed for at debattere beretningen bagefter. Så jeg vil gerne give ordet til Erik Bisgaard til bestyrelsens beretning, værsgo.

Dagsordenens punkt 2

Bestyrelsens beretning

Formanden: Tak for det, Hans Henrik. Siden generalforsamlingen sidste år er der sket rigtig mange spændende ting i vores fælles pensionskasse, og på bestyrelsens vegne vil jeg forsøge at komme ind på nogle af de vigtige ting, der er sket i år, og dermed ligesom afrapportere hvad det er, vi har været igennem. Jeg vil også benytte lejligheden til at sige lidt om det fremadrettede, både på kort sigt, som vi kommer til at debattere lidt senere i dag, men også på lidt længere sigt, hvad pensionskassen står over for af udfordringer og opgaver.

Afkast

Først lidt om det, som er vores eksistensberettigelse som pensionskasse, nemlig afkast, gode stabile pensioner, når man siger farvel til arbejdsmarkedet eller man er så uheldig at man bliver syg, og skal have udbetalt fra sin pensionsordning.

Omkring afkastet kan jeg sige, at vi siden opbygningen af vores investeringsafdeling i Unipension for 6 år siden har haft et afkast, der ligger helt i top, ikke bare nationalt men også internationalt. I 2014 havde vi et afkast på 10,5 % før skat, og det akkumulerede afkast de sidste 6 år har været på 87,4 %, det svarer til et gennemsnitligt årligt afkast på 11 % i hver af de 6 år. Og dermed hører vi til de allerbedste i pensionsbranchen herhjemme, når vi baserer

det på en sammenligning af Finanstilsynets afkastnøgletal, og det er det, hvor I kan se, at Unipension ligger omkring den grønne cirkel der, at vi ligger flot i relation til afkast og den analyserede risiko.

Som sagt, så er det ikke kun i Danmark vi kan måle os med de allerbedste. En undersøgelse, som vi har fået foretaget via det canadiske analysefirma, det hedder CEM, der har vi målt op mod et globalt sammenligningsgrundlag. Den viste, at vi både på europæisk og verdensplan er at regne blandt de bedste, når det kommer til at skabe merværdi. Merværdien er det ekstra afkast, vi får i forhold til en aktiv investeringsstrategi i forhold til at have en passiv tilgang, hvor man går efter at opnå markedsgennemsnittet ved at lægge pengene i nogle indeksfonde.

Når vi taler afkast, er det også vigtigt at holde øje for den risiko, vi løber. CEM-analysen viste også, at det høje afkast, det har skabt i pensionskassen, det er skabt med en risiko og omkostninger under gennemsnittet. De resultater kommer selvfølgelig jer og os som medlemmer til gode i form af en af de højeste kontorenter i branchen, og det er med til at opbygge den her fælles egenkapital, som sikrer at vi kan få nogle stabile, høje pensioner.

Hvordan ser fremtiden for afkastene så ud? Og det er svært at spå om fremtiden, men vi lever, som Carsten Tanggaard også var inde på, lige nu i et ekstremt lavt renteniveau, hvor negative renter på indskud har set dagens lys, og der er nogle danskere der faktisk får penge for at låne til boligen. Så det, der ser godt ud for nogle af os som boligejere, det ser mindre godt ud for os som pensionister og pensionsopsparere. Og det vil blive rigtig svært at fastholde den kontorente på 4,25 %, som vi har, hvis obligationsrenterne forbliver på det lave niveau. Muligheden for at fastholde kontorenten på 4,25 %, den afhænger ikke kun af, hvor længe renten bliver på det lave niveau men også af, hvordan prisfastsættelsen er på obligationer, aktier og ejendomme. De lave renter og centralbankernes opkøb af obligationer har været med til at styrke aktiemarkedene, og mange lande oplever de højeste aktiekurser nogensinde.

Meget tyder på, at tingene går i den rigtige retning, men situationen i Grækenland kan godt komme til at få en negativ indvirkning, både på aktier og obligationer. Og hvis vi i pensionskassen ikke skal opleve alt for store bump på vejen, er gradvise rentestigninger kombineret med fortsat stærke aktiemarkeder klart at foretrække.

I bestyrelsen får vi en gang imellem spørgsmålet, når vi præsterer de her flotte afkast, hvorfor stiger pensionen så ikke? Og det er jo et meget forståeligt spørgsmål at stille. Svaret ligger i, at pensionskassen benytter et gennemsnitsrentepincip, der sikrer stabile pensioner og tryghed for os som medlemmer. Kontorenten fastsættes ud fra et gennemsnit af vores investeringsafkast over en længere årrække, så medlemmerne ikke bliver ramt af store udsving i perioder med urolige finansmarkeder, som vi så i forbindelse med finanskrisen, og det I ser på planchen her, det er, at den sorte kurve er afkast efter skat, som den varierer op og ned, og kontorenten efter skat, som er sådan et nogenlunde jævnt kurveforløb.

I år med højt afkast lægger vi til side for at udjævne de år, der er med lave afkast. Afkast der lægges til side, det placerer vi i egenkapitalen, som er med til at sikre en pensionskasse, der har en høj soliditet og en stor investeringsfrihed, som igen giver mulighed for, at vi kan få høje afkast. Og som I netop har set, har vi i de seneste år haft nogle rigtig flotte afkast, på sin vis bedre end man kunne forvente, forstået på den måde at de her lave obligationsrenter ikke er

noget helt nyt fænomen. De er rigtig lave nu, og vendingen vi hørte, 'historisk lave renter', som Carsten Tanggaard var inde på, også har været benyttet mange gange de senere år.

Med relativt store obligationsbeholdninger kunne vores afkast godt se ud som om, at vi har trodset fysikkens love. Men der er faktisk en helt naturlig forklaring, som desværre varsler mindre gode tider. De faldende renter har nemlig givet os store kursgevinster på obligationerne, hvilket isoleret set er godt, men vi køber obligationer for at få et langt og stabilt afkast, men vi har allerede nu indhøstet størstedelen af gevinsten, som derfor kommer til at mangle i fremtiden. Og derfor må vi indstille os på, at kontorenten på de 4,25 % sandsynligvis vil komme til at falde, når vi kigger lidt længere frem.

Beregningsrente

De brogede fremtidsudsigter betyder, at vi i bestyrelsen også har kigget på et af vores andre rentebegreber, nemlig beregningsrenten. Beregningsrenten betyder ikke, at man får flere eller færre penge set over sin pensionisttilværelse, men alene *hvornår* man får pengene.

Beregningsrenten har i rigtig mange år været fastsat til 4,25 %, som sikrer en relativt høj startudbetaling, når man går på pension, mod at pensionen ikke stiger så meget efterfølgende, som man måske kunne forvente ud fra en almindelig rentes rente-betragtning. På sliden ser I, hvordan en udbetalingsprofil ser ud med eller uden brug af beregningsrenten. Hvis vi fortsætter det lave renteniveau, og fastholder den nuværende beregningsrente, risikerer vi, at pensionsudbetalingerne, i stedet for at få et stabilt forløb, at de vil falde år efter år. Og da pensionsudbetalingerne i forvejen ikke er inflationssikrede, vil nominelt faldende pensioner føles rigtig hårdt. Bestyrelsen overvejer derfor, om beregningsrenten skal sænkes, så man oplever lidt lavere startudbetalinger men til gengæld ikke skal forvente væsentlige nedsættelser efterfølgende.

Den nuværende skattelovgivning tillader, at vi fortsætter med en uændret beregningsrente frem til og med 2016. Hvis beregningsrenten skal ændres, finder bestyrelsen det derfor optimalt, at det sker samtidigt med, at eventuelle nye rammer kommer fra skattelovgivningen.

Grundlagsrente

Så lidt om grundlagsrenten: Det lave renteniveau har også betydning for den rentegaranti, som pensionskassen giver medlemmerne i form af det, vi kalder den betingede grundlagsrente. Grundlagsrenten har igennem de seneste år været på 1 %, men de lange renter har nu i en længere periode ligget under det niveau – faktisk har den 10-årige statsrente været meget tæt på nul her i begyndelsen af året. Det betyder, at betingelsen i kassens betingede grundlag er udløst, og bestyrelsen har derfor besluttet at nedsætte grundlagsrenten til 0 % med virkning fra nytår. Finanstilsynet kræver, at grundlagsrenten i pensionsordningerne skal være forsigtige og sikre, og det er de her 1 % ikke længere. Men hvad betyder det så i praksis for jer og os som medlemmer? For medlemmerne på den fleksible pensionsordning, og det er langt hovedparten, så betyder ændringen isoleret set, at de betingede grundpensioner bliver mindre, men at de ugaranterede tillægspensioner bliver tilsvarende større. Udbetalingerne af pensionsydelse er dermed stort set uændret. For medlemmer på den gamle ordning vil ændringen som hovedregel ikke få nogen mærkbar betydning, da hovedparten af tilsagnet er på ubetinget grundlag. For nogle få medlemmer vil

det betyde en mærkbar reduktion af tilsagnet, og disse medlemmer vil blive kontaktet af pensionskassen, inden rentenedsættelsen træder i kraft.

Vi har som mål, at I alle sammen får adgang til personlige tal inde på 'Min pension' efter sommerferien. Der vil I kunne se, hvad ændringen betyder for jeres egen tilsagn.

Finanstilsynets inspektion

Det var en hel masse om renter, og nu skifter vi overskrift til Finanstilsynet og den inspektion, som vi har været underlagt sidste år. I 2014 har pensionskassen haft et serviceeftersyn fra Finanstilsynet i form af det, man kalder en ordinær inspektion. Det sker med tilbagevendende regelmæssighed med nogle års mellemrum. Det er en meget omfattende øvelse, som løber over flere måneder og mange tusinde sider papir, hvor pensionskassen gennemgås med størst vægt på de områder, hvor der er den største risiko, for eksempel investeringer og solvensbehov.

Resultatet af serviceeftersynet var, som der står på planchen, at vi fik to påbud og en risikoplysning. Det er et resultat, som vi grundlæggende er godt tilfredse med.

Påbuddet om indberetning af vores registrerede aktiver, betyder, at vi i kvartalsindberetningerne til Finanstilsynet skal indberette et tal for vores registrerede aktiver to gange i stedet for én gang, og de registrerede aktiver skal som minimum modsvare de pensionsforpligtelser, som vi har i pensionskassen. Påbuddet om retningslinjerne for outsourcing af blandt andet investeringsaktiviteter til Fondsmæglerselskabet Unipension betyder, at praksis for bestyrelsens løbende sikring af kvaliteten, skal beskrives i de retningslinjer vi har, og det er også en formel sag, som vi har rettet ind efter. Begge de her to påbud er af formel karakter og er indarbejdet i vores forretningsgange.

Risikoplysningen, som vi har fået, drejer sig om vores udlodning af egenkapital i form af tillæg af tillægspensioner. I tværgående pensionskasser som den, vi er i her, sker udlodningen efter foreningsrettens lighedsgrundsætning. Den sikrer, at medlemmerne i deres indbyrdes forhold behandles lige, og det følger af den tilsynslovgivning for tværgående pensionskasser, som Folketinget har vedtaget. At Finanstilsynet så giver en risikoplysning om udlodningen, der sker efter foreningsretten og er regler uden for Finanstilsynets ressortområde, det er måske ikke så overraskende, fordi Tilsynet har i princippet ikke fuld indsigt i udlodningen.

Af risikoplysningerne kan man få det indtryk, at bestyrelsen kan træffe beslutninger om udlodningen efter forgodtbefindende, og det hverken kan eller vil vi. Det er helt grundlæggende for vores forretningsmodel, at de, der har bidraget til egenkapitalen og opbygningen af den, også modtager bidragene som en del af pensionen. Foreningsrettens lighedsgrundsætning, som pensionskassen har været omfattet af siden sin etablering sikrer på samme måde som kontributionsprincippet, at over- eller underskud fordeles i forhold til, hvem der har bidraget til det. Og det kan vi eller fremtidige bestyrelser ikke løbe fra. Så den risiko, som Tilsynet peger på her, mener vi er en hypotetisk risiko, som vores medlemmer ikke behøver at frygte. Vi har i bestyrelsen indsendt en supplerende redegørelse for vores forretningsmodel til Finanstilsynet og omkring udlodningen af egenkapitalen, og Tilsynet har ved et brev i starten af marts taget redegørelsen til efterretning.

Forretningsmodellen

Pensionskassens eksistensberettigelse er tryghed i pensionisttilværelsen igennem høje og stabile pensioner, og det understøtter vores forretningsmodel.

De høje pensioner opnår vi ved, at en relativ stor del af vores investeringer sker i værdipapirer med højt forventet afkast, såsom aktier. Det betyder, at pensionskassen løber en risiko. Denne risiko er velkalkuleret blandt andet igennem stor spredning af investeringerne, men den kræver nogle store økonomiske buffere, så eventuelle udsving i afkastet ikke rammer vores pensioner for hårdt. Pensionskassens relativt store egenkapital er det instrument, der gør, at vi kan sikre stabile udbetalinger.

For at sikre de medlemmer, som har været med til at opbygge egenkapitalen, også får deres andel tilbage, så indregner vi fra dag ét den forventede egenkapitaludlodning i hvert enkelt medlems pensionstilsagn i form af tillægspension. Den er således "lovet" væk.

For at undgå omfordeling imellem generationer opbygger vi en ny egenkapital til nye medlemmer og til investeringer igennem det såkaldte risikotillæg. Med den nye egenkapital er fundamentet skabt for, at pensionskassen fortsat kan jagte høje afkast til gavn for os som medlemmer.

Forretningsmodellen indebærer, at vi har et stort investeringsfællesskab, hvor vi kan investere langsigtet. Det giver unikke muligheder. Samtidigt giver vores udjævningsmodel mulighed for, at man kan bevare et højt forventet afkast efter pensionering. Mange andre pensionsordninger indeholder automatisk reduktion af andelen af risikofyldte aktiver op mod pensioneringstidspunktet. Dette finder vi er uegnet til vores ordning, da vores pensioner jo er livsvarige og derfor skal løbe i rigtigt mange år efter pensioneringen. Modellen sikrer dermed, at vi ikke får stabile, lave pensioner, men derimod stabile, høje pensioner.

Som jeg nævnte før, kræver vores forretningsmodel en relativ stor egenkapital. Målet for egenkapitalens størrelse er, at den er tilpas stor nok til at dække lovgivningens solvenskrav. Denne overdækning skal også være til stede når de finansielle markeder dykker for at undgå at pensionskassen skal sælge ud af værdipapirerne, når markedet er i bund. Skulle vi blive tvunget til det, så vil tabene blive permanente, og dermed vil muligheden for at være med på en efterfølgende optur ikke være til stede. I perioden efter finanskrisen har denne politik netop vist sin styrke.

Pensionskassen har i dag en passende egenkapital. Den kan forekomme stor, men vi skal fra og med næste år underlægges det nye europæiske solvenssystem, og her er kapitalkravene først ved at blive endeligt fastlagt. Som forening kan vi ikke bare gå ud og skaffe en masse kapital i en fart, så vi er nødt til at være forudseende i opbygningen.

Markedsrentelignende produkt

Så lidt om markedsrente. Som det er fremgået, tjener den nuværende forretningsmodel sit formål – høje, stabile pensioner.

Vi må dog erkende, at modellen rummer så mange elementer, at den kan være svær at overskue og gennemskue, hvis ikke man har en ordbog over pensionsbegreber ved hånden.

Et eksempel på et element, som kan give anledning til forvirring, er risikotillægget, som vi alle betaler løbende. Tillægget sikrer den fornødne kapitalstyrke til at stå igennem finansielt urolige tider uden at blive meget defensiv i investeringerne. Det er penge, som vi betaler ind til fællespuljen og senere hver især får tilbage som tillægspensioner med en god forrentning. Risikotillægget er så at sige penge, vi låner til os selv og senere udbetaler til os selv, men det tæller som en omkostning i pensionsbranchens standardmåde at opgøre omkostninger på. Derfor kommer pensionskassen til at se dyr ud i omkostningsammenligninger uden reelt at være det. Komplexiteten i produktet er simpelthen med til at skygge for kvaliteten i det.

Problematikken omkring risikotillægget er en af grundene til, at bestyrelsen i øjeblikket ser på, om vi skal tilbyde medlemmerne et nyt produkt, som er mere transparent og ikke kræver en stor kollektiv kapital. Det eksisterende produkt er desuden under pres fra nye regnskabs- og solvensregler.

Bestyrelsen overvejer derfor om pensionskassen skal have et nyt, ugaranteret produkt. Produktet skal på den ene side bibeholde alle de gode egenskaber, som vores nuværende produkt har i form af mulighed for højt afkast kombineret med en udjævning af markedsudsvingene, og på den anden side indeholde en individuel buffer i stedet for kollektiv kapital. Det skaber en tydeligere sammenhæng imellem afkastet og reguleringen, for udviklingen vil kunne følges direkte i ens eget depot.

Jeg skal understrege, at bestyrelsen ikke har besluttet noget konkret endnu. Men det ligger i kortene, at det for nuværende medlemmer i givet fald vil blive et tilbud om en ordning, som den enkelte medlem kan tilvælge, hvis medlemmet finder det attraktivt. Produktet vil dog kræve grundige analyser og vil tidligst være klar næste år.

Medlemsmodellen

Pensionsordningen dækker alle medlemmer - fra første gang man træder ind i ordningen, til man forlader den efter et langt liv. Undervejs er det pensionskassens opgave at yde den bedst mulige rådgivning, når livssituationen ændrer sig. Det kan fx være, når man får en livsledsager, mister sin erhvervsevne eller går på pension.

Derfor har vi sammen med de to andre pensionskasser bag Unipension igangsat et projekt, som fokuserer på medlemmernes behov og ønsker. Det er et projekt, der skal gøre det nemmere og mere vedkommende at være medlem af pensionskassen.

Projektet skal blandt andet gøre det muligt at få digital pensionsrådgivning døgnet rundt via hjemmesiden, for mange medlemmer ønsker at kunne få oplysninger om deres pension og deres muligheder, når det passer dem. I medlemsundersøgelser efterspørger mange denne fleksibilitet, fordi det er lettere at sætte sig med en computer, når man lige har tid til det, end det er at skulle tage telefonen og ringe op.

Pensionskassen vil i større grad være proaktiv og tilbyde medlemmerne rådgivning, der er relevant i den livssituation, de måtte befinde sig i. Det er vigtigt, at medlemmerne skal føle sig godt hjulpet, og den digitale kontakt skal føles stort set lige så personlig og nærværende, som hvis man er i personlig kontakt med en af pensionskassens rådgivere.

Vi vil også gå mod strømmen og fastholde og udvide den personlige rådgivning. Medlemmerne vil fortsat have mulighed for at have personlige møder og ringe til os – og det påtænker vi at udvide med blandt andet chat og videokonferencer med en pensionsrådgiver.

Pensionskasserne har allerede lavet et omfattende forarbejde i form af fokusgrupper, workshops og analyser for at finde ud af, hvad medlemmerne ønsker fra pensionskassen. Men også fremadrettet baserer projektet sig på en høj grad af brugerinddragelse, hvor alle medlemmer kan deltage i debatten og komme med ideer og kritik.

På denne måde skal vi med medlemsmodellen styrke vores service og rådgivning til medlemmerne og samtidig bruge projektet til at tilbyde denne service og rådgivning til endnu flere medlemmer i fremtiden og det sker jo alt sammen ud fra devisen om, at vores vision er, at vi ønsker at være de højtuddannedes bedste pensionsudbydere.

Aflønning af direktion og bestyrelse

Så skal jeg sige lidt om aflønning af direktion og bestyrelse. Det er efter reglerne i lov om finansiel virksomhed, at jeg skal oplyse om det for direktionen i 2014 og 2015 og fremtidsudsigterne for 2016.

I 2012 vedtog generalforsamlingen vores lønpolitik, så den vil jeg ikke gennemgå i dag. Hvis I vil se mere om den, så kan I finde den på hjemmesiden, hvor vi redegør for den i forhold til de særlige risikotagere der er i pensionskassen.

For så vidt angår bestyrelsen, er de ni medlemmer i 2014 blevet honoreret med 949.000 kroner cirka. Honorarets størrelse er i 2015 reguleret til 1.020.000, idet der er sket en stigning i blandt andet formands-, næstformands- og udvalgshonorarer. Honoraret til de menige medlemmer er uændret 80.000 kroner. Hvordan det vil se ud for 2016 er et åbent spørgsmål. Vi forvalter rigtig mange penge for vores medlemmer, og derfor er det vigtigt, at honoraret afspejler det arbejde, som der er forbundet med det her. Omfanget af arbejdet, det ansvar vi har og kompleksiteten er øget kolossalt de senere år, og der stilles også øgede krav fra Finanstilsynets side. Den udvikling forventer vi fortsætter, og vi synes det er rimeligt, at ansvar og arbejdsmængde også afspejler sig i aflønning til bestyrelsen.

Der er seks ordinære bestyrelsesmøder om året, hvortil kommer bestyrelsesseminar over to dage, vi har møder i vores forretningsudvalg, i vores revisionsudvalg, vi har efteruddannelse, blandt andet var vi på CBS Executive sidste år for en længere efteruddannelse, vi har en lang række møder i de udvalg, som bestyrelsen nedsætter, som skal forberede særlige emner til bestyrelsens senere behandling. Og erfaringsmæssigt så udvides antallet af ordinære møder med en række ekstraordinære møder efter behov, hvortil vi har en del skriftlige bestyrelsesbehandlinger og oven i det også telefonmøder. Og vi har i øvrigt besluttet, at vi også for så vidt angår næste år vil se nærmere på bestyrelseshonorarenes størrelse. Vi vil blandt andet sammenligne det med bestyrelser i andre pensionskasser for at finde ud af, om den honorering vi har, den nu ligger på et fornuftigt niveau og et markedskonformt niveau. Så jeg kan ikke udelukke, at vi til næste år vil orientere om en yderligere regulering.

I den sammenhæng kan jeg oplyse, at bestyrelsen i øvrigt har besluttet at nedsætte et nominerings- og vederlagsudvalg, som blandt andet skal sikre, at der til stadighed er fokus på nominering til bestyrelsen, altså det der med at få nye bestyrelsesmedlemmer ind, og vederlag til bestyrelsen, sådan at bestyrelsens sammensætning og vederlag til bestyrelsesmedlemmerne understøtter den vision vi har om at være den mest attraktive pensionsudbyder for medlemmerne. Konkret får udvalget til opgave at fremkomme med et forslag til bestyrelsen om vederlag til medlemmer af bestyrelsen. For god ordens skyld skal jeg oplyse jer om, at vi i år har udskiftning af et af vores særligt sagkyndige medlemmer, og det vender vi tilbage til på et senere dagsordenspunkt.

I 2014 var Cristina Lage aflønnet med 451.000 kroner cirka, hvilket svarer til vores andel på 13,93 % af hendes samlede løn. Vi fortalte på sidste års generalforsamling, at vi følger med i, hvad andre i tilsvarende jobs bliver aflønnet med. Vi ønsker ikke at være lønførende, men vores lønninger skal heller ikke afholde os fra at tiltrække de bedste hoveder. Aflønningen skal matche indsatsen og de finansielle virksomheder, som vi ønsker at sammenligne os med. Efter direktørkontrakten er der årlig lønforhandling, og det har betydet, at Cristina Lages løn nu udgør 461.000 kroner cirka, svarende til vores andel i 2015 på 13,78 %, og det svarer til en lønstigning på 3,3 %. For 2016 afhænger lønningen af Cristina Lage af de parametre, som jeg netop har beskrevet, idet at der som sagt er lønforhandling en gang om året.

Lidt om forslagene

Så har vi nogle forslag senere på dagsordenen, og dem vil jeg godt reklamere lidt for. Vi har lavet en meget spændende dagsorden, synes vi selv, og der er en lang række pensionsrelaterede emner.

Ud over det sædvanlige med, at vi skal have godkendt årsrapport og regnskabet om lidt, vi skal have valgt revisor og så videre, så er der nogle forslag jeg gerne vil fremhæve. Det første forslag er forslaget om en ny medlemspakke med helbredsbetingsede ydelser gældende for nye medlemmer med blandt andet nye og mere lempelige optagelsesregler. Det andet er nye modregningsregler for alle medlemmer, som skal sikre, at der er et incitament til at arbejde i tilfælde, hvor medlemmet har en resterhvervsevne tilbage og bestyrelsen lægger også op til et supplerende invalidepensionsprodukt i de aftaler, som er under virksomhedsordningen. I alt har vi seks forslag fra bestyrelsen. Ud over det, så er der et forslag fra medlemmerne om afvikling af kulinvesteringer, det vender vi tilbage til senere, men jeg vil godt afslutte den mundtlige beretning her med at knytte nogle bemærkninger til, hvordan bestyrelsen arbejder med ansvarlige investeringer. Og endelig skal jeg sige, at vi omkring valg til bestyrelsen har tre bestyrelsesmedlemmer på valg i år.

Ansvarlige investeringer

Omkring ansvarlige investeringer er det noget, vi i bestyrelsen og i Unipension-samarbejdet bruger rigtig meget tid på, hvordan vi investerer vores pensionspenge på en ansvarlig måde. De af jer, der har været med på de senere års generalforsamlinger har kunnet følge med i, hvordan arbejdet løbende er blevet mere og mere omfattende, og for 2014 er der to ting, jeg vil fremhæve. Den ene er, at vi fik færdiggjort retningslinjerne for den sidste af vores aktivklasser, nemlig statsobligationer. Dels fastsatte vi endnu mere fokus på klimaforandringer ved at underskrive det, der hedder Global Investor Statement on Climate Change og melde os

ind i det, der hedder Institutional Investors Group on Climate Change, altså et internationalt samarbejde omkring det med at påvirke klimaforandringerne.

Vores nye retningslinjer for investeringer i statsobligationer er kendetegnende for pensionskassens måde at tænke ansvarlige investeringer på. Vi arbejder systematisk og helhedsorienteret, og samtlige typer af vores aktiver er nu omfattet af de etiske retningslinjer. Retningslinjerne er udarbejdet på baggrund af en vejledning fra regeringen, en vejledning som Unipension aktivt har deltaget i tilblivelsen af. Vores retningslinjer betyder, at landene fra hvert kvartal screenes omkring menneskerettigheder, korruption, miljøforhold og så videre. 2014 var også det år, hvor vi udbyggede vores bestræbelser på at mindske klimaforandringerne. Pensionskassen har siden slutningen af 00'erne gennem Unipensions deltagelse i det, der hedder Carbon Disclosure Project, været med til at drive en udvikling, hvor porteføljeselskaberne påvirkes til at opgøre og håndtere og minimere deres klimabelastning. I efteråret tog vi så endnu et skridt med underskrivelsen af det jeg før sagde med Global Investor Statement on Climate Change. Med den erklæring og påvirkning af selskaberne opfordrer vi verdens ledere til at indgå bindende klimaaftaler senere på året i Paris, de her COP-møder, som I kender, og forpligter os også til at blive bedre til at identificere investeringsmuligheder med lav CO₂-belastning.

Men hvad er det egentlig, vi gør, når vi går i dialog med selskaberne for at få dem til at ændre adfærd? Når det drejer sig om CO₂-udslip og stranded assets, som er udtryk for, at værdien af et udviklingselskab falder markant fordi efterspørgslen efter fossile brændstoffer aftager ved overgang til vedvarende energikilder, så har vi nogle styrende mål for den dialog, og det er dem, der står på planchen der, nemlig det, at vi anerkender fuldt ud, at de her klimaforandringer vi står over for, de er kommet for at blive. Vi arbejder på at dokumentere, hvordan klimaforandringerne influerer på strategi- og kapitalallokering i de virksomheder, vi investerer i, at vi beder virksomhederne dokumentere, at deres strategiske antagelser er blevet udfordret og stresstestet, og vi beder også virksomhederne forklare, hvordan de videre vil udvikle virksomheden, så man undgår, at assets bliver stranded, nemlig at værdien af de her aktier, den falder. Og videre at vi beder dem om at forklare deres indsatser for at stå imod en længere periode med lave olie- eller gaspriser, hvordan de vil udarbejde en sammenhængende strategi for investeringer i vedvarende energi, hvordan de kan retfærdiggøre risikoen for udgifter, der er forbundet med investeringen i oliesandudvinding og olie i Arktis og lignende aspekter og ikke mindst til sidst at udøve politisk pres for fastsættelse af prisen for CO₂-udledninger, altså et eller andet form for skatte- og afgiftssystem. Så der er altså en lang række virkemidler i det her, hvor vi går ind og påvirker selskaberne. Har vi så nogen erfaringer for, om det virker?

Jeg kan bedst give et eksempel fra et af verdens allerstørste olieselskaber, nemlig ExxonMobil. Der startede vi dialogen i 2009, hvor ExxonMobil dengang var det, man kunne kalde klimabænægter. Og det vil sige, at vi har deltaget aktivt i de generalforsamlinger, der har været siden, hvor vi har opfordret selskabet sammen med alle de andre investorer til at forholde sig aktivt til, at der vil komme ændrede forhold omkring efterspørgslen af olie og omdanne sig fra at være olieproducent til at blive et energiselskab i fremtiden. Og vi har også haft fokus på, at selskabet skulle nedsætte sit CO₂-forbrug, altså herunder energiforbruget. Og det betyder, at vi har underskrevet sammen med andre investorer en opfordring til de her virksomheder, herunder ExxonMobil om, at de skal vurdere de finansielle risici ved de her klimaforandringer. I 2013 holder selskabet det første investormøde om klimaforandringer, som

vi deltager i, og de siger altså, at nu har de skiftet fra at være klimaforbægter til, at de begynder at ville være i dialog efter, at de har været under det her pres i en årrække. Og i 2014 er der møder med Exxons chef for klimaforandringer, hvor selskabet opfordres til at blive skarpere i sine udmeldinger om holdningen til klimaforandringer og dets udfordringer i forbindelse med nedsættelsen af CO₂-udslip og selskabet anmodes desuden om at arbejde for indførelsen af en CO₂-afgift, som jeg nævnte før. Og igen her i 2015 er der kontakt med ExxonMobil og opfordret til at gøre, hvad der står i selskabets magt for at få indført en pris for CO₂, altså igen et skatte- og afgiftssystem. Så der er altså en lang række indsatser for at påvirke selskaber her som ExxonMobil og som over en årrække rent faktisk ændrer sig fra det, man kunne sige at være fra klimabebægtersiden til at være aktiv deltager og sige, hvordan løser vi nu de her udfordringer, vi har på verdens globale klima.

Jeg skal selvfølgelig understrege, at det her er ikke noget, Unipension alene står bag. Vi gør det sammen med andre ansvarlige investorer, men Exxon er et godt eksempel på et selskab, hvor vi har fået en effekt af at have den her dialog, selv om vi selvfølgelig må erkende, at det har taget noget tid. Og vi har ikke ubegrænset tålmodighed i den dialog, men hvis der er selskaber, der ikke udviser vilje til at ville fremskridt på det her område eller ændre adfærd, så ender det med, at de ryger på salgslisten. Og da vi kommer til at tale mere om, hvordan vi som pensionskasse tager vores del af ansvaret for at begrænse CO₂-udledningen, så vil jeg stoppe her og give ordet tilbage til dirigenten. Tak.

Debat

Dirigent: Tak skal du have, Erik. Tak for en grundig og detaljeret beretning, som vi nu sætter til debat. Inden jeg rigtigt åbner for debatten, så skal jeg lige korrigere, at der var 42 tilmeldte, men der er 47 i alt, der er dukket op til generalforsamlingen i dag. Og så inden vi åbner debatten, bare for en ordens skyld, så kunne jeg da godt tænke mig at høre som dirigent, om der er repræsentanter for medier og presse til stede, om der er journalister til stede. Det er jo naturligvis en fri og åben debat blandt medlemmer, og bestyrelsen deltager jo også i debatten, men når man ser sig selv citeret på forsiden af Midtjyllands Avis, eller hvad det nu kunne være i morgen. Det lader ikke til at være tilfældet. Så vil jeg gerne åbne debatten om bestyrelsens beretning. Nogen der har lyst til at stille spørgsmål, kommentere? Det var en meget detaljeret og grundig beretning, som dog afføder et enkelt spørgsmål.

Ilse Rasmussen: I starten af din præsentation, der viste du noget om sammenligning af vores pensionskasse med nogle internationale, og der havde du noget omkring vurdering af risikoen. Nu er det nok bare mig, der ikke ved noget om det, men på et tidspunkt sagde du risiko og omkostninger, og hvordan beregner man den her risiko, og hvordan hænger det sammen med omkostningerne?

Formanden: Du fik et risikotal op, som hed 8 komma et eller andet kontra 7 komma et eller andet i den peergruppe vi sammenlignede med. Det, der er forskellen på det, er at sige, hvis du kigger på en normalfordelingskurve, så har dem vi sammenligner os med længere haler i deres normalfordeling, hvilket betyder de har en større risiko. Så det er egentlig den måde man opererer. Hvad er sandsynligheden for, at du har et tab, det er baseret på, det kan du aflæse i normalfordelingen, og du kan sige, det der godt og vel 1 procentpoint, der var forskel på det her. Det er faktisk en relativt stor forskel mellem Unipension og de pågældende peergrupper, som der er sammenlignet med. Og så vidt jeg husker, dem de sammenlignede

med, det var noget med en samlet kapital, som CEM har i deres benchmark på noget, der minder om 30.000 milliarder. Så det er altså et ret stort tal, der er som benchmark i det her. Så man kan sige, at det vi hilser med tilfredshed, det var jo, at vi havde siddet og kigget på den graf, som I har set mange af jer også tidligere med, at vi har klaret os ret godt i den danske sammenligning, men for at få nogle øjne udefra, bad vi CEM om at grave vores tal igennem og sammenligne med den her globale peergruppe og ligesom sammenligne med det europæiske og globale niveau. Det er der, hvor vi må sige, at der kommer vi ud, sådan at vi godt kan tillade os at sige yes, vi har nogle dygtige investeringsfolk, som har vist nogle fantastiske resultater her de senere år.

Cristina Lage, administrerende direktør: Du spurgte også til omkostninger. Det er mere lige ud af landevejen. Det er købmandskab. Det er simpelthen den måde, som investeringsafdelingen tilrettelægger deres investeringer på og den måde de forhandler på. Der har det også vist sig, at vi er de billigste. Så der er ikke matematik i det på den samme måde.

Frede Nielsen: Det er et spørgsmål. Når Finanstilsynet hæver pegefingern, fordi sådan opfatter jeg det, at det er det, de har gjort, er det så fordi at de har en mistanke om, at der sker en fordeling mellem generationerne, altså at der bliver fordelt midler fra den eksisterende generation til næste generation?

Formanden: Jeg vil i hvert fald starte, og så er der nogle af vores kloge folk, der kan byde ind, aktuaren kan i hvert fald supplere. Punkt 1 vil jeg sige, at jeg ikke tror, at der er nogen pensionselskaber eller pensionsvirksomheder i Danmark, som har inspektion fra Finanstilsynet i Danmark, uden at man får nogle - kald det hak i tuden - påbud og nogle risikoplysninger. Det er sådan, man kan sige det er svært at komme igennem. De påbud, vi har fået, anser vi for at være af formel karakter. Den risikoplysning vi har fået, handler i princippet om, at vi har en del af vores kapital stående på egenkapitalen, som er uden for Finanstilsynets råderum, om du vil. Men det er jo den egenkapital som sikrer, at vores forretningsmodel fungerer, fordi det giver os en robusthed i relation til vores investeringer. Men vores forretningsmodel er bygget op på, som jeg også sagde i beretningen, forhåbentligt tydeligt nok, at dem der har bidraget til at opspare egenkapitalen, skal også have den udbetalt igen svarende til det, de selv har været med til at bygge op. Og det betyder, at nye medlemmer skal være med til at bygge ny egenkapital op. Men Steen Ragn, som er vores aktuar på området, kan måske sådan supplere, hvis vi skal have den spidse pen frem.

Steen Ragn, ansvarshavende aktuar: Det man egentlig kan supplere det med at sige det er, at Finanstilsynets regler, de går på, at når vi deler pengene mellem egenkapitalen og medlemmerne, så har de en tilsynsforpligtelse, og når vi deler dem ud imellem medlemmerne. Der hvor Tilsynets forpligtelse stopper, det er når vi udlodder egenkapital. Bestyrelsen har i denne pensionskasse valgt at følge et fuldstændigt identisk princip med det kontributionsprincip, som Tilsynet tilser, nemlig at pengene følger de medlemmer, der har været med til at opspare den her kapital, og det vil sige, modellen skal faktisk præcis modvirke det, du siger, nemlig at vi omfordeler ikke mellem generationer. De nye generationer må selv bygge deres egenkapital op, fordi vi prøver at udlodde ret præcist den andel, det enkelte medlem har været med til at finansiere i egenkapitalen.

Lars Kunstmann: Jeg vil godt spørge til risikotillægget og de tanker, I har omkring at gøre det mere transparent. Jeg tror på min pensionsopgørelse, der er risikotillægget nok næsten en tredjedel af de årlige indbetalinger, så det er et ret markant beløb, kan man sige. Men hvad gør I af tanker. Er det sådan at la et livscyklusprodukt man skal vælges ind i med en forventet pensionering, sådan at man også sikrer, der er en vis stabilitet, som pensionskassen jo indtil nu har sikret, kan man sige.

Formanden: Jeg vil sige noget indledende, og så tror jeg, at jeg vil bede vores aktuar også om at supplere bagefter på det her. Det er jo noget vi arbejder med for at sikre transparens, fordi som jeg var inde på før, så er det her et meget kompliceret system, og vi har jo på mange generalforsamlinger diskuteret, hvorfor er det nu vi skal have den her store egenkapital. Så i princippet kan du sige, i stedet for at have den kollektive egenkapital, som vi har i dag, så flytter vi den ud på medlemmernes depoter. Og det vil sige, at for så samtidig at undgå, at vi ikke får de der fluktuationer, som du så på den sorte kurve for nogle slides siden, men får den der udjævning, så vil vi forsøge at lave en model, hvor vi altså stadigvæk har en pensionsudbetalingsprofil, som vil sikre, at man nogenlunde får en jævn profil over årene. Men jeg tror vi skal bede Steen Ragn om sådan at grave et spadestik dybere.

Steen Ragn, ansvarshavende aktuar: Som Erik sagde før, så er planen jo, at vi vil vende tilbage med analyser, men det der ligger i modellen indtil videre det er, at vi vil beholde den udjævningsmodel, vi har i dag, og vi vil som Erik sagde under beretningen, vi vil ikke overgå til et livscyklusprodukt. Ulempen ved sådan et produkt er jo, at man typisk skruer ned for risikoen nogle år før pensionering, men jeres pension skal jo ikke bare udbetales, når I bliver 67, den skal også være der, når I er 77 og 87, og det vil sige, vores pensionister har stadigvæk som pensionister en meget, meget lang investeringshorisont, og de fleste af jer kan jo nok forestille jer forskellen mellem det afkast, I ser pensionskassen have, og hvis vi så havde pensionisterne liggende i et 90- eller 100-procents obligationsmarked. Så det er simpelthen igen, som Erik sagde, for at bevare forretningsmodellen, hvis I har den stadigvæk i hovedet, de to kernepunkter vi har, det er, at der skal være plads til de høje afkast. Det gør man via en buffer. For at det ikke skal ramme jeres pensioner, der vil vi så udjævne udlodningen af pensionen. Det vil sige, jeres depoter kommer til at svinge, men den årlige pension vil blive dæmpet i udbetalinger. Det er det, der er planen.

Asbjørn Mathiesen: Det er første gang jeg er kommet til generalforsamling i pensionskassen, det er også første gang jeg sådan rigtig har læst alle papirer igennem, og interessen skyldes jo nok den der vigende hårgrænse, som man kan se. Men jeg vil sige, at jeg synes det er et flot resultat, og det er jeg da selvfølgelig glad for. Det skal I have ros for, jer der arbejder med de penge, som jeg har sat ind, for det gør da også, at jeg føler mig tryk til at skulle have nogle af de penge tilbage igen. Men jeg vil også sige, at jeg er blevet lidt overrasket over et punkt, og det er de her ansvarlige investeringer. Alle kan vist blive enige om, at vi ikke kan putte penge i alt muligt, uanset om det så måtte give et kæmpe afkast, det er helt sikkert. Men sådan helt personligt, så synes jeg egentlig I har overvægtet klimadebattens, nu tør jeg næsten ikke sige, hysteri. Men i hvert fald så synes jeg, at det lader til, at man er hoppet helt over på vognen der med, at hvis vi ellers bare tager os sammen, så kan vi styre klimaet her i verden. Det tvivler jeg altså en lille smule på, og jeg kan næsten heller ikke forstå andet, end hvis der ikke skulle være nogen med en naturvidenskabelig uddannelse her, der også selv kan se, at det tror jeg ikke vi kan styre, ikke engang Unipension kan gøre det. Jeg tror i hvert fald det er noget man skal lade politikerne sætte rammerne for, og det jeg egentlig ville sige med det, det

er, at man kan jo godt have en idealistisk holdning til tingene her i verden som person, det synes jeg er så fint. Men jeg synes man skal passe en lille smule på med at drive idealismen ud over en stor, fælles pengekasse. Der er jo ingenting der er nemmere end at dele ud af de penge, der ikke er ens egne. Måske bliver det vægtet lidt hårdt her fra formandens side, fordi der jo er et forslag stillet op, som jeg forstår, at bestyrelsen helst, eller anbefaler ikke bliver godkendt. Og det er måske derfor, at man ligesom vil signalere, at vi er meget ansvarlige, det kan godt være, men jeg håber ikke egentlig, at I ofrer så meget krudt på den sag her. Nogle af jer kan nok huske en bog, der hedder 'Grænser for vækst', det var sådan en vi lå søvnløse over i 70'erne, da jeg gik i gymnasiet. Og jeg har sådan lidt en tro på egentlig, at ting løser sig, selvfølgelig ikke af sig selv, men altså ligefrem at være skrækslagen for, at det hele det kører ud af en skrå tangent, det tvivler jeg en lille smule på, det har vi mennesker altså været alt for gode til at få fikset, når problemerne opstår. Så jeg vil sige, at jeg er rigtig godt tilpas med min pensionskasse, og jeg har heller ikke grund til at være andet. Men pas på ikke at køre alt for langt over i den der vejgrøft.

Formanden: Tak for din kommentar, skal jeg vel betragte det som. Jeg er glad for at høre, at du er godt tilfreds som medlem, det er da i hvert fald en god ting. Omkring det med klima; overreagere ikke, overreagere, vi anerkender ligesom så mange andre, at det er noget, der debatteres, også i den finansielle verden, og jeg vil sige det med, at vi ikke kan styre som Unipension, nej det kan vi ikke, men det er derfor, at man kan sige, at det vi indgår i, det er så et internationalt samarbejde, hvor vi har underskrevet det her Statement on Climate Change for at påvirke det her. Det, som der grundlæggende gælder, når vi kigger på investeringer, det er afkast i forhold til risiko. Men risikoen kan påvirkes af nogle af de elementer, som vi diskuterer, blandt andet klima, og det vil så sige, at vi er nødt til ligesom at sige, de virksomheder vi kigger på, hvad enten det er energiudvindende eller energiforbrugende virksomheder, dem vil vi jo i den grundige gennemgang, der laves inden vi foretager vores investeringer, kigge på, om de nu er i risiko for ikke at kunne levere det samme afkast i morgen på grund af nogle af de her klimaaspekter. Så det er den kontekst, du skal se det i, at hvis ikke vi, eller rettere sagt, vi er sat i verden for at give jer det størst mulige afkast. Det betyder, at vi skal gå efter at lave nogle investeringer i nogle selskaber, som er i stand til at præstere det her høje afkast. Det er noget med så at sige, det afkast vi kan få i forhold til den risiko, som vi er villige til at løbe, og det tager bestyrelsen jo årligt stilling til i vores investeringsstrategi, og der må jeg så sige, på risikosiden er der noget, der hedder klima, som vi selvfølgelig er nødt til at være opmærksom på, at det er en af de parametre, der kan spille ind på det her. Og derfor er det så oppe at vende. Som det fremgår af dagsordenen, vil der komme et forslag senere fra et medlem, som vil have, at vi skal agere ved at sælge de her aktiver, og der kan jeg så sige, at vores tilgang er, at vi tror ikke på, at det er vejen frem at sælge aktier for at få indflydelse på verdens klima. Vi har den grundlæggende tilgang, at så længe du står med din aktie i hånden, så har du indflydelse, og det er den indflydelse vi forsøger at gøre gældende for at sikre, at de selskaber, som vi investerer i, at de på den lange bane kan levere det høje afkast, som du og jeg og alle vi andre gerne skal have.

Christian Jürgensen: Jeg står som forslagsstiller på det her spørgsmål, som allerede nu bliver diskuteret. Så vil jeg selvfølgelig godt lige have lov at svare. Mit svar til dig, som jeg ikke lige kan huske hvad hedder, det vil lægge sig meget i forlængelse af det forudgående, og det er jo, at selv hvis du ikke tror på klimaforandringer, og at de bliver særlig slemme og så videre, så skal du stadig forholde dig til, at verden tror på klimaforandringerne, og politikerne

de varsler mere og mere regulering på området. Og det er også derfor, at der er et økonomisk element i vores forslag. Vi er ikke ude på at nedbringe din pension, vi er ude på at sikre vores pension, så det er helt misforstået, hvis du tror, at vi vil rende og dele en gavebod ud, det er slet ikke det, det handler om. Og så glæder det mig at se i årsrapporten, at der er den her dialog med ExxonMobil, og anden del af vores forslag den omhandler jo netop at få synliggjort den her dialog, som Unipension har med de her selskaber. Nu har ExxonMobil for eksempel planer om at bore nord for Sibirien, så snart sanktionerne mod Rusland ophæves og gå i et samarbejde med Rosneft, og det er sådan noget, hvor vi godt kunne se, der kunne smides en masse penge efter nogle boringer i et arktisk område, som måske aldrig rigtigt bliver rentable, og der vil vi simpelthen bare gerne have sikring for, at Unipension har den her kritiske dialog med sådan et firma som for eksempel ExxonMobil og stemmer på de aktionærforslag, der måtte komme til ExxonMobils generalforsamling om ikke at indlede sig i sådan et højrisikabelt projekt.

Og jeg vil forklare jer lidt mere lidt senere, når mit forslag kommer frem omkring den her carbon-boble, og det vil også være en medvirkende årsag til, at vi ikke mener, at sådan nogle arktiske boringer, at de burde, at man burde smide milliarder af dollars efter dem. Også i lyset af, at for eksempel ExxonMobil, som formanden da også sagde, har en historik med at være decideret klimafor nægtende, og de har udtalt, at de ikke anser nogen af deres fossile brændstofferreserver skal blive i jorden. De har planer om at brænde dem alle sammen af. Og som jeg vil vise jer senere, så vil det simpelthen skabe klimakaos. Så det er baggrunden. Og vi er ikke ude på at dele din pension gratis ud til alle mulige.

Formanden: En kort kommentar til det med synliggørelse af dialog. Det er vi måske ikke verdensmestre i at synliggøre, hvad det er for nogle dialoger, vi har med det her, men det med at der er effekter af det her, nu havde ExxonMobil og vores investeringschefer lige fortalt i dag, at vi har en BP-case også, som indeholder nogle af de samme momenter i det her. Men bare for at sætte nogle tal på den måde vi øver vores indflydelse på. Vi har stemt på cirka 2000 generalforsamlinger sidste år fra Unipensions side. Vi har været i dialog med 275 virksomheder om forskellige aspekter i relation til de retningslinjer vi har, og vi har været i dialog med 33 virksomheder om klimarelaterede spørgsmål. Så vi er faktisk i en meget intens påvirkning for at sikre, at de investeringer vi foretager, at de er til gavn for det afkast, som vi gerne skal levere til jer som medlemmer.

Ilse Rasmussen: Jeg kan da afsløre, at jeg er medunderskriver på Christians forslag. Erik, i dit svar til herren med den vigende hårgrense, som jeg heller ikke kan huske hvad hedder, der sagde du, at det stort set kun handler om at sikre vores pension. Men jeg synes, at når I skriver om den ansvarlighed I påtager jer, så er der jo også noget som tøjarbejder i Bangladesh og sådan noget, og jeg havde da som pensionskunde opfattet, at der også var noget etik ind i det, ikke kun økonomi. Det er den ene del af det. Den anden del er, at jeg synes også det er rigtig godt, I går ind i den dialog, og nu ved jeg godt, vi skal ikke have hele diskussionen nu, der kommer noget senere, men jeg synes det eksempel du kom med med Exxon. Det kan godt være, at de er gået fra at være klimafor nægtende til at holde et møde om klimaforandringerne, men er der ellers sket noget? Jeg synes ikke det var sådan, at man kunne sige hold da op, nu har de virkelig flyttet sig. Det kan godt være, at det er det, der sker, det kan vi da håbe.

Svend Martin Nielsen: Tak for det. Nu er det jo sådan, at vi er en dansk pensionskasse, og så vil jeg gerne spørge, hvad gør man for at sikre danske arbejdspladser, sådan at kommende medlemmer har noget at lave? Jeg synes det også er et vigtigt aspekt i pensionskassen, at man også ser på danske forhold og ser på, om det er fornuftigt at investere i danske virksomheder, så der også er arbejdspladser fremover. Tak.

Formanden: Tak for spørgsmålet til jer begge to. Omkring ansvarlighed, vi har underskrevet UN PRI's retningslinjer, og det indeholder jo en masse etik, og hvis du kigger i vores årsberetning og på vores hjemmeside vil du kunne se en masse af de der retningslinjer, der er for klyngevåben, atomvåben og børnearbejde og så videre. Og det vi gør i pensionskassen, det er jo at vi faktisk også tager ud og tjekker, blandt andet i Bangladesh omkring det med børnearbejde, og efter den der ulykke med bygningen, der brasede sammen, tager ud og kigger på, hvad er det for nogle forhold der er, fordi vi har nogle internationale retningslinjer, vi har skrevet under på, at vi overholder i vores investeringer, og som vi beder vores porteføljeformidlere om at tage vare på på samme vis.

Til Martin. Vi har jo et globalt fokus i vores investeringer, og det vil sige at isoleret set at sikre danske arbejdspladser, det er ikke et mål for pensionskassen. Vores mål for pensionskassen er at sikre det størst mulige afkast til dig og alle de andre medlemmer, og det forsøger vi så at tage vare på ved at lave en spredning i de investeringer, vi foretager, og hvert år når bestyrelsen fastlægger sin investeringsstrategi, så får vi forelagt en masse grundige analyser fra vores administration på, hvordan vores risikoappetit skal være i relation til, hvordan vi skal fordele æggene i kurven, altså hvordan vi nu skal fordele på obligationer, ejendomme og aktier og så videre. Men isoleret set at sikre, at der er danske arbejdspladser, det er ikke et mål for pensionskassen.

Henning Foged: Da jeg læste den første side i Din pension 2014, hvor Erik Bisgaard skriver om det her med ansvarlighed, der tænkte jeg, at det her lugter langt væk af, at her er en sag, hvor bestyrelsen gerne vil have noget feedback fra generalforsamlingen. Man vil være sikker på, at man har informeret rigtig godt omkring den her sag, så man ikke senere kan blive beskyldt for, at det her det er noget, som man ikke har informeret ud om. Min bekymring i den her sag, det er den der lidt missionerende rolle, som man har påtaget sig. Man vil have nogle firmaer, man har investeret i, til at gå ind på nogle forpligtelser. Man vil forsøge at få en CO2-handel i gang, som det ikke er lykkedes for FN og verdenssamfundet at få i gang igennem de sidste mange år, og det synes jeg er en meget ambitiøs sag, som jeg er lidt bekymret for, at man bruger pensionskassens midler til. Jeg synes, at jeg går meget ind for ansvarlige investeringer, og jeg synes, at hvis man vil lave ansvarlige investeringer, så skulle man gøre det i de firmaer, der har en ordentlig etik i forvejen. Det er jo sådan, at hvis man vil have en blå bil, så går man ikke ud og køber en rød bil og så maler den om, så køber man altså en blå bil. Det synes man er det mest fornuftige, og det synes jeg også, at man skulle gøre i det her tilfælde. Tak.

Formanden: Altså punkt 1 kan du så sige omkring det her med investeringer og ansvarlighed. Vi ønsker ikke at politisere. Vi er sat i verden for at varetage jeres pensioner på bedst mulig vis og dermed sikre jer det højst mulige afkast. Det er ligesom overskriften for alt det, vi har. Så når man kan sige, at vi kigger på det her, så er det ud fra det viste og så sige, at da verden jo forandrer sig, så kan man sige de mange hundrede eller tusinde virksomheder, vi investerer i, er jo underlagt forskellige risici, og det er vi jo nødt til ligesom også at holde øje med og så

sige, hvad er det for nogle dynamikker, der gør sig gældende der? Og det forsøger vi så i relation til, at der er, da vi spurgte for en del år siden, et ønske blandt medlemsskaren på, at vi skal have etiske retningslinjer, så har vi valgt at sige, at der følger vi nogle internationale guidelines, blandt andet i relation til UN PRI, som vi så har skrevet under på. Det med at vi får nogle firmaer til at forfølge nogle bestemte regelsæt i det her, det er ud fra den afkast-risikobetragtning, som jeg var inde på før, som er det vigtige i den her sammenhæng. Hvis der er nogle af de her forandringer i relation til, lad os bare så sige et for højt energiforbrug, som får indflydelse på en virksomheds konkurrenceevne, sådan at vi ikke får det høje afkast, som vi forventer at få, så kan det være fornuftigt at være i dialog med den virksomhed og så sige, er I nu sikre på, at I kan klare jer i den fremtidige konkurrence, hvis ikke I gør noget ved jeres energiforbrug? På den måde skal du se det, at vi forsøger at sikre, at vi ikke tager mere risiko end højst nødvendigt, eller hvis der kommer nogle faktorer, der påvirker risikoen i opadgående retning, hvad gør vi så ved det der pågældende selskab.

Henning Krabbe: Jeg gik på pension for et par år siden, og jeg vil gerne give den kommentar, at jeg synes det har været en god proces, jeg synes det som formanden sagde om, at man gerne vil levere service der var god. Det oplevede jeg, der var god service og det har der fortsat været, jeg synes det har været rigtig fint. Så det samlede hold er inklusiv dem ude på linjen, de gør det godt synes jeg. Og jeg har meget tillid til, at I bruger jeres evner og viden og dømmekraft til os med investeringer. Vi kan hver især have vores kæpheste, men jeg tror tit det er sådan, at vi som enkeltpersoner simpelthen ikke har viden nok til at forholde os til store, komplicerede spørgsmål. Nu er det så energi, man snakker om, men det kan være, at plastik er vores allerstørste udfordring, eftersom vi også, hvis vi spiser biodynamisk honning, så får vi også plastik når vi spiser det. Så jeg synes, mine kæpheste, dem tror jeg I varetager samlet set rigtig godt. Så fortsæt med det.

Lars Kunstmann: Jeg kunne godt tænke mig at spørge bestyrelsen omkring det, Carsten Tanggaard ikke kom ind på, løsningen til det her lavrentesamfund. Der er jo ret mange penge allokert i obligationer, og I nævnte, at I ville sætte grundlagsrenten ned til 0. Så kan man vel ikke gøre så meget mere. Men det kunne jo være mere interessant at bruge måske egenkapitalen til at prøve at investere sig ud af det eller have nogle tanker om, om man kunne aktivere den inden for noget andet?

Cristina Lage, adm. direktør: Det som er grunden til, at vi også har taget lavrentediskussionen op her, det er netop også det, som afspejler sig i dit spørgsmål. For man kan jo spørge sig selv, også efter foredraget, er der penge nok fremover, når det her afkast ikke kommer? Og vi har jo stået i den situation, at det er jo Niels Erik Petersen, investeringschef, og jeg, vi snakkede jo en del i det daglige om allerede for et par år siden siger jeg, tænk hvis det her bliver ved, hvad gør man så? Som vi ser det lige nu, så har vi sat flere ressourcer ind på det, som er ikke-obligationer, kan man sige. Vi er stadigvæk nødt til at have en meget stor del obligationer, simpelthen fordi vi siger stabile høje pensioner, og det er jo bare den aktivklasse, der er mindst risiko ved, sådan hvis du holder det nogenlunde inden for de standardiserede rammer. Men på obligationssiden har vi i de senere år, det går nu nogen år tilbage og er også gået ud over de almindelige statsobligationer, vi går i dag i det, der hedder high yield, som du sikkert ved hvad er og virksomhedsobligationer, der kommer et højere afkast end det vi ser i lavrente, altså end i 0, men det er jo selvfølgelig præget af lavrenten.

Vi har kigget en del på, ikke gået så meget ind i det endnu, men på infrastrukturprojekter, som alt andet lige også kan give noget bedre. I kender sikkert andre pensionskasser, der har investeret i havvindmølleprojekter. Det har vi så ikke været så meget inde i, og det bliver en lidt længere diskussion for nu, det kan vi måske uddybe, hvis der er interesse bagefter. Men der siger vi, det er ikke det helt rigtige projekt, fordi de kasser der typisk er gået ind der, der har det været en obligationslignende investering, bare med lidt højere forrentning. Så i investeringsafdelingen går vi ind og kigger på nye områder, alternative investeringer og har mandet op på det område. Og så ser vi jo også tiden lidt an, altså vi har jo også lige hørt Carsten Tanggaard sige, at det her er måske bare 'the new normal', og mon ikke det retter sig lidt op igen. Det må tiden vise. Det er vanskeligt for os, i hvert fald, at forestille os, at vi kan have, der er vi meget enige med det, Tanggaard sagde tidligere, at vi kan have et negativt rentesamfund, altså der vil ske noget. Men vi forsøger at være et par år foran og har simpelthen sat flere ressourcer ind på det, der ikke er obligationsdelen. Og så holder vi øje.

Svend Martin Nielsen: Det Cristina sagde nu lige her, var det indenlandske investeringer, du tænkte på, at muligheden var der, at der også var gode investeringsmuligheder fremover der og måske lidt mindre i udlandet, sådan at man også styrker Danmark som land fremover? Det vil jeg gerne have, at det i hvert fald også kommer med i betragtningen.

Cristina Lage, adm. direktør: Man kan sige, hvis der er et spændende projekt, så ja, indenlandsk. Men vi ser på projekterne i sig selv, og der kigger vi bestemt globalt på det. Men vi vil på ingen måde udelukke noget indenlandsk, fordi hvis det er et interessant infrastrukturprojekt.

Dirigent: Ja tak. Flere kommentarer, spørgsmål nu her? I har rig lejlighed til at debattere senere ved de efterfølgende punkter også. Så tillader jeg mig at konkludere, at vi er færdige med dagsordenspunkt 2, bestyrelsens beretning, og går videre til dagsordenspunkt 3, forelæggelse og godkendelse af årsrapport.

Dagsordenens punkt 3

Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2014

Jens Munch Holst, CFO: Tak for ordet. Det jeg vil gøre er, at jeg vil give jer en kort indføring i årsrapporten i nogle hovedbudskaber. Det vil være de væsentligste elementer: penge ind, penge ud og så det, vi kalder årets resultat.

Vi har fået et investeringsafkast på 1,1 milliarder. Vi har fået 300, næsten 400 millioner kroner, ind i indbetalinger, det er jo relativt mange penge. Det går ind i vores pensionskasse, så kan man sige det er hele formuen der ligger her, og vi betaler også en del penge til staten, når vi har et afkast, et investeringsafkast, dem betaler vi i år 166 millioner kroner ud til staten i det man kalder pensionsafkastskat. Det er det, der hed realrenteafgift engang, hvis der er nogen af jer, der kan huske det.

Inde i den her cirkel, der har vi ligesom hele jeres formue, fordi vi har noget egenkapital, det har vi lige talt om, det er ikke et spørgsmål at flytte penge mellem generationer eller noget

andet, det er jeres penge der står der, de kommer ud til jer. Vi har det, vi kalder særlige bonushensættelser, det er også bare en opsparing. Vi har fået noget, der hedder kollektivt bonuspotentiale, som egentlig også bare er en del af de opsparinger, og så har vi det der egentlig ligger målrettet til pensionsudbetalingerne. Vi har i år udbetalt det, vi kalder tillægspensioner, 34 millioner kroner, det kommer direkte fra egenkapitalen. Vi har udbetalt pensioner for særlige bonushensættelser for 16 millioner og 225 millioner ud af de pensionsmæssige hensættelser hernede.

Nettovæksten for den her formue er 1 milliard, så der er sket en relativt stor opsparing. Hvis vi kan kigge på det, jamen så ser vi også det her kære investeringsafkast, som vi kalder lavrente og måske ikke så stort et investeringsafkast, det betyder rigtig, rigtig meget i den her sammenhæng. Vi har en smule vækst i vores medlemsbestand og vi har tilsvarende vækst i indbetalingerne, altså det vi kalder medlemsbidraget. Den grå her, den viser hvad der er vores medlemsindbetalinger, og den stiplede orange linje viser vores medlemsvækst. Og hvis I har kigget lidt i årsrapporten, så er der også i forsiden, der hvor der er nøgletal, der står også lidt omkring, hvordan medlemsbestanden egentlig er, og der kan vi se, det er faktisk både på de nye medlemmer, som også er bidragsydende, og det er også på pensionister, der sker en stigning, men det kommer jeg lige tilbage til nu. Fordi hvis I kigger på udbetalings siden, så ser vi altså en mindre stigning, end vi egentlig har forventet på udbetalinger til trods for stigende antal pensionister. Men det er dog ikke noget, der sådan rykker på de betragtninger, som vi siger, jamen på et eller andet tidspunkt så krydser linjen mellem indbetalinger og udbetalinger, sådan at der faktisk er flere udbetalinger end indbetalinger, så kræver det ligesom at vi har et større afkast, og vi stadigvæk har en beholdning at betale ud fra.

Lidt omkring de samlede udbetalinger. Vi kan se, at vi faktisk har udbetalt 34 millioner kroner i tillægspensioner fra egenkapitalen. Som nogle af jer kan se på jeres udbetalingsmeddelelser. Og vi kan jo også her stadigvæk se den samme udvikling omkring, at antallet af pensionister er faktisk også stigende. Yes.

Igen, det billede, hvor er det henne at vores udbetalinger stiger? Det er på det, vi kalder alderspensioneringer, resten er stort set lige som det var sidste år, så det er vores løbende ydelser til jer som medlemmer, som er stigende, og det er jo klart, hvis der er stigende antal pensionister, så vil der jo også være stigende udbetalinger i den her gruppe.

I store træk er det egentlig det, jeg vil sige, fordi det er egentlig hovedlinjerne det her med penge ind, penge ud, og hvor går pengene hen. Og der er sådan set ikke så meget til tvivlen om, hvor de går hen til, fordi det er til jer, når de kommer ud. Så det er egentlig mit budskab. Og så ved jeg godt, der er rigtig mange sider med rigtig mange noter og mange flotte tabeller og alt muligt andet i årsrapporten, men essensen af det, det er egentlig det her.

Dirigent: Tak skal du have. Giver det anledning til kommentarer? Spørgsmål? Årsrapporten skal godkendes af generalforsamlingen, så på et tidspunkt skal vi på en eller anden måde have fundet ud af, hvordan vi havde tænkt os at godkende det. Vi kan lave håndsoprækning, men hvis ikke der er kommentarer, så kunne man også overveje at applaudere, hvis man er tilfreds. Er man det?

[Klapsalver]

[Årsrapport 2014 godkendt med applaus]

Og så tillader jeg mig at lade applausen dække formandens fremlæggelse af beretningen også. Så går vi videre til punkt 4. Det er bestyrelsens forslag, og det første forslag er delpension, det er Erik Bisgaard, der fremlægger det. Værsgo.

Dagsordenens punkt 4

Forslag fra bestyrelse og medlemmer

Forslag 1 fra bestyrelsen: Delpension for offentligt ansatte

Formanden: Ja. Vi har taget hul på den del af dagsordenen, som handler om en række forslag fra bestyrelsen, og dem er vi tre fra bestyrelsen, der vil lægge frem de kommende minutter.

Forslag 1 handler om delpension for offentligt ansatte. Det er faktisk et overenskomstkraft, så det er en bunden opgave for generalforsamlingen. Som det fremgår af indkaldelsen, så er det inden for de offentlige overenskomster aftalt, at man kun kan gå på delpension svarende til den tid, hvor arbejdstiden reduceres. Altså går man en tredjedel ned, en tredjedel på pension. Det kan dog på grund af juraen kun gælde for nye indbetalinger efter 1. januar 2016 og ikke allerede for det depot, som er opsparet. Så i de næste mange år, så er der ikke nogen reel økonomisk betydning af det her. Og så har det selvfølgelig kun betydning for de medlemmer, som er omfattet af en offentlig overenskomst. Og med de bemærkninger så indstiller bestyrelsen forslaget til vedtagelse, fordi det som sagt er nærmest en bunden opgave, fordi det er overenskomststof, det handler om.

Dirigent: Tak Erik. Giver det anledning til kommentarer? Det bliver vanskeligt at stemme imod, har jeg forstået. Men der kunne jo godt være kommentarer alligevel. Kan vi klare afstemningen på samme snilde måde, eller er der nogen der ønsker skriftlig afstemning? Hvis man er...

[Klapsalver]

[Forslag 1 vedtaget med applaus]

Jeg takker. Så går vi videre til næste punkt. Det er politiske oplæg om helbredsbedingede ydelser, og det er sådan en samlehat for de næste forslag. Frank, værsgo.

Forslag 2, 3 og 4: Helbredsbedingede ydelser

Frank Bøgh Nielsen: Jeg hedder Frank Nielsen og har ligesom Erik Bisgaard været med i bestyrelsen i rigtig mange år. Jeg skal fremlægge tre forslag, og de kommer sådan i én samlet mere eller mindre gennemgang, men af hensyn til diskussionen og debatten og afstemningen,

så holder vi debat og afstemning med hvert enkelt forslag. Det er simpelthen for ikke at få blandet det for meget – så meget hænger de trods alt heller ikke sammen.

Som de fleste sikkert ved, så er der sket meget med vores lovgivning de senere år, og det har så betydet, at der har været et stort behov for at se på vores regler om vores invalidepension, vores bidragsfritagelse mv., det som vi med en samlebetegnelse kalder de helbredsbedingede ydelser. De trænger simpelthen til at blive opdateret. Og på nogle områder er reglerne faktisk direkte urimelige. Så de tre bestyrelser besluttede sidste år at nedsætte en tværgående arbejdsgruppe, hvor jeg så har været medlem sammen med Hans-Henrik, hvor vi skulle gennemgå reglerne og se på, hvor der er mangler, og hvor de med fordel kunne opdateres.

Det er et kompliceret emne, og det har stor betydning for vores medlemmer. Hvis vi sådan tager helikopterblikket på, og så siger vi, vi sparer op i 30-40 år, men noget i den stil der, det er faktisk der, hvor vi er dækket af vores invalidepension fra dag 1. Og så alderspensionen, jamen det kan vi så nyde, har vi set, i en 16-20 år eller noget i den stil, ikke? Så det er faktisk en rigtig stor, tidsmæssigt del af vores medlemskab, hvor vi har gavn af at have den forsikring. Det første vi sådan set gjorde, det var at beslutte os for en politik. Vi var simpelthen nødt til at have et sigtepunkt, som bestyrelserne havde nikked godkendende til, at det var der, vi skulle hen, så det har vi gjort.

På baggrund af politikken vil vi komme med en række forslag til opdatering af reglerne. Det gælder kun for nye medlemmer. Så i virkeligheden har det faktisk slet ikke noget med jer at gøre. Der kommer også til at gælde noget for jer, formentlig, men der er for de nuværende medlemmer nogle juridiske bindinger og ting, som I selv skal nikke godkendende til, fordi vi kan ikke fra bestyrelsen eller fra pensionskassen lave om på de ting, der gælder for det grundlag, I er optaget på. Men det er så indviklet, så det bliver tidligst næste år, at vi laver et for de nuværende medlemmer.

Så kan jeg også nævne, at vi har modtaget en henvendelse fra Flemming Tune Steffensen. Han henviste til, at flere de vælger at fortsætte på arbejdsmarkedet, efter de fylder 67 år, og de var derfor på lige fod med dem, med de andre, være dækket, så han har faktisk foreslået, at dødsfaldssummen og gruppeforsikringen forlænges fra 67 år til så længe medlemmet er fuldt bidragsbetalende. Og vi kan faktisk godt forstå tankerne bag dette, det harmonerer jo ganske godt med det generelle princip om, at vi skal blive længst muligt på arbejdsmarkedet. Vores ansvarshavende aktuar er imidlertid en smule bekymret for, hvad det vil betyde for aldersopsparingen. Vi kan jo faktisk kun bruge pengene én gang. Men vi lover at tage det med hjem på værkstedet for at se, hvad vi kan gøre ved forslaget, om det på nogen måde kan implementeres i det, der gælder fremadrettet.

Et enkelt forslag er også gældende for vores nuværende medlemmer, og det er forslaget om ændring af reglerne for modregning. Vi mener, at behovet for en opdatering af reglerne er så presserende, at vi foreslår, at reglerne allerede træder i kraft om tre uger for alle medlemmer. Og det vil så sige, det kommer til at gælde både jer og de fremtidige medlemmer, men det kan vi vende tilbage til senere.

I har jo alle sammen fået tilsendt det fulde forslag, og jeg vil gå ud fra, at de fleste i hvert fald har skimmet det igennem. Så jeg vil ikke lave en slavisk gennemgang af de tekniske finesser, men derimod koncentrere mig om at gennemgå bestyrelsens politik på området, fordi det er

faktisk den, der ligger til grund for og har været vores sigtepunkt for det væsentligste indhold i ændringerne.

Bestyrelsens politik for de helbredsbedingede ydelser, det er at understøtte det gode liv hele livet, det vil sige faktisk fra dag 1, hvor man træder ind i pensionskassen. Det er at skabe tryghed og sikkerhed for medlemmerne ved længerevarende sygdom og mulighed for at bevare sin hidtidige levestandard. I forvejen kan det være svært at blive syg og dermed det psykologiske spil, når man bliver ramt af længere tids sygdom, det er sådan set nok at bekymre sig om. Så vi skal dække den økonomiske side af sagen. Tryghed og sikkerhed for medlemmerne i tilfælde af længerevarende sygdom, men med incitament til at arbejde. Med det mener vi, at reglerne for tilkendelse skal være sådan, at man kan få pension udbetalt, når man har behov for det. Det betyder for eksempel også, at vi holder fast ved vores faginvaliditet og mulighederne for tilkendelse af midlertidig pension. På den anden side så skal der også være et incitament til at arbejde. Hvis man kan få mere udbetalt i pension end ved at arbejde, er der ikke noget incitament til at arbejde, og det mener vi fra bestyrelsens side både er u hensigtsmæssigt for den enkelte og for pensionskassen, altså for fællesskabet.

Så har vi lavet det som en standardpakke. Vi ved, at pension er et lavinteresseområde, så der vil være rigtig mange medlemmer, der aldrig får sat sig ned og set på, om dækningerne passer til ens behov. Det er derfor vigtigt, at standardpakken i størst mulig udstrækning dækker det typiske medlems behov. Og til det, så har vi lavet mulighed for til- og fravalg, altså fleksible dækninger, hvor standardpakken ikke dækker behovet. Alle er ikke ens. Vi har forsøgt at lave det så ens som muligt, men vi kan simpelthen ikke dække alle 10.000 eller faktisk 100.000 medlemmer, hvis man ser over alle tre pensionskasser, så derfor så har vi altså lavet den der standarddækning, som skulle kunne klare det meste, men så kan man altid justere op og ned, købe sig til og fravælge sig.

Det er jo sådan, som jeg sagde før, at pengene kun kan bruges én gang. Det der bliver brugt til forsikringer, kan ikke blive brugt til alderspension. Så det er altså en knivskarp balancegang med, hvad man vil bruge på alderspension og på forsikringerne. Vi har simpelt også haft fokus på, og det er vi nødt til at have, at risikodækningerne ikke bliver så dyre, at der sker en udhuling af alderspensionen. Det er faktisk rimelig mange penge, man betaler for forsikringsdækningen. Og endelig så skal nogle af ændringerne sikre, at reglerne bliver holdt opdateret i forhold til den ny lovgivning, herunder folkepensionsalderen, som der jo har været meget diskussion om de sidste dage her. De nye regler for flexjob og førtidspension er faktisk gode eksempler på, at der hele tiden sker ændringer i lovgivningen, der har indflydelse på vores dækninger. Og vi kan ikke sikre hele tiden med det reformtempo, der er i Folketinget, at alle vores regler er opdateret, men vi vil gøre vores bedste. Endelig så har vi på tværs af de tre pensionskasser, altså MP, AP og PJD, sagt, at uanset forskellene, så er der trods alt mange flere ting, der samler os, end der adskiller os, så vi har lavet stort set fælles regler i alle tre pensionskasser. Det betyder også noget for administrationen, at det bliver nemmere at håndtere.

Så har vi vores optagelsesregler for nye medlemmer, og I er jo medlemmer allerede, så det kommer sådan set ikke til at gælde for jer, men for dem, der skal være medlem i fremtiden.

Og det er, hvis man ser på, så har vi tre arter af medlemmer eller tre indgange til det. Og det ene, det er jo det obligatoriske medlemskab, hvor man via sin overenskomst simpelthen er

tvunget til at betale ind til PJD. Og der nedsætter vi karenen fra 24 måneder til 6 måneder. Og karenen det betyder ikke, at man ikke kan få invalidepension, men hvis man har før optagelsen en eller anden skade eller sygdom, der gør, at man bliver invalid efter optagelsen, så får man kun halv pension. Men det vil vi gerne nedsætte fra 24 måneder til 6 måneder. Samtidig bliver reglerne lavet sådan om, at hvis man har afbrudte beskæftigelser eller beskæftigelsesperioder, så har det før været sådan, at man ligesom startede forfra på de 24 måneder. Det kommer man ikke, nu adderer man altså, så man ved tre ansættelser ikke hver gang skal starte forfra, fordi ellers så bliver man jo aldrig fuldgældigt medlem. Så har vi de frivillige i et ansættelsesforhold, altså der hvor man er i et ansættelsesforhold, men hvor man ikke har nogen binding til en bestemt pensionskasse. Der vil vi foreslå vi 24 måneders karen i stedet for afgivelser af helbredsoplysninger. Og så har vi det sidste punkt, det er sådan en som mig selv, det er frivillige uden ansættelsesforhold, og der bliver ingen ændring. Jeg skal stadigvæk afgive helbredsoplysninger.

Vi foreslår, at disse ændringer, som altså kun er gældende for nye medlemmer, som udgangspunkt træder i kraft pr. 1. juli 2016. Men af hensyn til IT og flere andre ting, der vil vi gerne have bemyndigelse til bestyrelsen, at vi fastlægger den endelige ikrafttrædelse.

Så har vi modregningsreglerne. Som jeg tidligere har talt om, så har vi altså nogle lidt skidte modregningsregler. De er faktisk fuldstændigt umulige at have med at gøre, og de kommer til at gælde både for de gamle og de nye medlemmer. Efter de nuværende regler, der sker der modregning krone for krone af enhver lønindtægt. Men på grund af skattemæssige forhold, så skal man faktisk betale for at arbejde. Det synes vi er rigtig skidt. Vi synes simpelthen ikke, at de nuværende regler er rimelige, og derfor foreslår vi en lempelse af reglerne. Modregningsreglerne bliver sådan, at det er arbejdsindtægter, vi snakker kun arbejdsindtægter. Hvis man har andre indtægter, man kan have nogle aktier eller obligationer, eller man kan leje en ejendom ud, eller hvad man nu kan finde på, så gælder det ikke med her. Men for arbejdsindtægter, der foreslår vi, at uanset om det er inden for eller uden for eget fag, hvis man er på hel invalidepension, så vil vi lave en bundgrænse på 50.000 kroner, det vil sige de første 50.000 kroner man tjener, det er lige meget. Og den er så indeksreguleret. Så for 1 krone ud over de 50.000 kroner, der vil vi så modregne 50 øre. For folk på halv invalidepension, der vil vi lave en bundgrænse på 100.000 indeksreguleret og så kun modregne 25 øre for hver kroners lønindtægt. Og vi mener faktisk det er så presserende, at det skal være gældende for alle medlemmer her fra om tre ugers tid.

Vi vil så også for fremtiden, hvis det bliver vedtaget, have hvad skal man sige tre former for invalidepension. Der er den varige invalidepension, den kender vi fra i dag. Så har vi en længerevarende invalidepension, hvor der vil ske en revurdering fra tre til fem år, der vil der ske en automatisk revurdering af, opfylder medlemmet stadigvæk betingelserne for at få en invalidepension. Og så er der en midlertidig invalidepension, og der snakker vi typisk et år. Altså, vi skal op på et år, for at man kan få udbetalt invalidepension. Så vil vi rykke ved aldersgrænserne for hele invalidepensionen, de aldersgrænser, det kan man få op til 67 år, og så går man på alderspension. For den halve invalidepension, der vil vi gerne have det ændret fra 60 år til 5 år før folkepensionsalder, og det er fordi så kan vi følge, så vil der automatisk stå i teksten, at der sker en ændring af folkepensionsalderen, så er vores tekst opdateret. Og tilkendelseskræfterne, det er fortsat faginvaliditet, det vil sige man vil se på vores uddannelse og sammenholde den med, hvad er vores erhvervsmuligheder med den tilstand, man nu har pådraget sig. Og det skal som sagt være gældende for nye medlemmer med virkning fra 1. juli

2016 og så stadigvæk med bemyndigelsen til bestyrelsen om den nøjagtige ikrafttrædelsesdato, eller vi kan se, at IT'en den er på plads.

Dirigent: Du har sagt det, du havde lyst til at sige, så er det min tur. Nu har vi tre forslag, og nogle af jer kan nok gennemskue, at det er et hæfte med sådan en grønlig forside her. Nu har de det samme billede, stort set, alle dokumenterne hertil, så jeg kan ikke henvise til, hvilket billede der skal være på forsiden. Men det hedder 'Uforkortede forslag til Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrslægers Generalforsamling 2015'. Forslag 1, det var det, Erik Bisgaard fremlagde, det er vi færdige med. Nu er der så forslagene 2, 3 og 4, og det er det, Frank har ført os igennem her. Og jeg foreslår, at vi tager forslagene et for et.

Det første forslag, det er forslag 2, og det står på side 3 i dette dokument, og det hedder 'Optagelsesregler for nye medlemmer'. Jeg skal høre, om der er nogen, der ønsker ordet i den anledning? Og der skal stemmes om disse forslag, og Frank har lige haft ordet. Det lader til, at det er fuldstændigt klart, det du har fremlagt, Frank. Det er utroligt. Er vi klar til at skride til afstemning om dette forslag, kan generalforsamlingen gå ind for det forslag, som bestyrelsen fremlægger? Nogen der ønsker skriftlig afstemning, eller kan vi fortsætte den lidt lempelige afstemningsprocedure, som vi har haft indtil nu? Du vil gerne have en skriftlig afstemning. Ja, det kunne vi gøre. Så kunne vi tage det som en tilkendegivelse. De, der ønsker at stemme for forslaget kan række hånden op nu. Ja tak. Og de der ønsker at stemme imod forslaget? Og de, der hverken ønsker at stemme for eller imod? Jamen så må jeg jo konstatere, at det er vedtaget.

[Forslag 2 vedtaget ved håndsoprækning]

Så går vi videre til forslag 3. Det hedder 'Modregningsregler ved tilkendt invalidepension', og det står på side 5 i dokumentet her. Er der nogen, der ønsker opklaring, nogen der har lyst til at give deres mening til kende? Hvis heller ikke det er tilfældet, så kunne vi jo fortsætte den glimrende procedure, som min navnefælle har foreslået. De der ønsker at stemme for bedes række hånden i vejret. Ja tak. De der ønsker at stemme imod. Og hverken for eller imod. Bestyrelsen kan igen konstatere, at forslaget er vedtaget.

[Forslag 3 vedtaget ved håndsoprækning]

Og vi går til forslag 4, som står på side 6, 'Regler for helbredsbetingsede ydelser for nye medlemmer'. Nogen der ønsker, at Frank eller andre i bestyrelsen eller sekretariatet, der skal uddybe det?

Hans-Henrik Jørgensen: Jeg, ligesom Frank, har fornøjelsen af at sidde i den der arbejdsgruppe, hvor vi tænkte lidt nærmere over det her. Jeg synes, at pointen her, det er jo at vi ikke vil gøre det vanskeligere at få tilkendt en invalidepension, men vi vil også have lov til at kigge på og legitimere mere, at man så kigger på en gang imellem, er det nu stadigvæk relevant, og det er jo fordi vi ser, det er jo ikke kun at få kørt benene af af et tog eller sådan noget, der er mange psykiske lidelser, hvor det heldigvis går fremad for lægevidenskaben, og hvor man har muligheder for at se nogle forbedringer. Så I skal se, der er dels det her aspekt, at man siger, jamen det skal ikke være svært, vi skal ikke veje så meget på guldvægt, når man siger, jamen du har et problem, og det hjælper vi dig med, men vi vil godt have lov til at kigge på det, når der er gået nogle år, og den anden side, som vi lige har sagt ja til, det er at

vi har nogle modregningsregler sådan, at hvis nu man går ud i et helt andet erhverv og skaffer sig en pæn indkomst der, så vil vi have lov til at sige, jamen så vil vi modregne. Er vi stadigvæk inden for den rigtige fremstilling, Frank? Tak.

Dirigent: Det lyder som et princip, der er anerkendt andre steder. Giver det anledning til kommentarer? Ellers så vil jeg foreslå, at de, der kan stemme for forslaget, rækker hånden i vejret. Og de, der ikke kan stemme for. Og de, der hverken kan stemme for eller imod. Også dette forslag er vedtaget.

[Forslag 4 vedtaget ved håndsoprækning]

Forslag 5: Bemyndigelse til bestyrelsen om at kunne tilbyde nyt invalidepensionsprodukt med hel invalidepension ved 50 pct. erhvervsevnetab

Dirigent: Så skrider vi til næste punkt på dagsordenen, det er bestyrelsens forslag 5, bemyndigelse til at kunne tilbyde nyt pensionsprodukt med hel invalidepension ved 50 % erhvervsevnetab, og det er Johannes Elbæk, der vil fremlægge det.

Johannes Elbæk, næstformand: Jeg skulle så prøve at motivere det sidste punkt af bestyrelsens forslag, nemlig omkring det med invalidepensionsproduktet med hel invalidepension ved 50 % erhvervsevnetab. Efter de nuværende regler kan man få hel invalidepension, hvis man mister to tredjedele af sin erhvervsevne og halv invalidepension, hvis man mister halvdelen af sin erhvervsevne. Bag argumentet for, at der kun udbetales halv invalidepension, hvis man mister halvdelen af erhvervsevnen, der ligger en forudsætning om, at man kan udnytte sine resterende erhvervsevner og arbejde op til 20 timer om ugen. Men vi har imidlertid fra flere sider mødt det argument, at det i virkelighedens verden, kan være svært at finde et deltidsjob, når man har mistet halvdelen af sin erhvervsevne. Og det betyder så, at medlemmer, der er så uheldige at miste halvdelen af erhvervsevnen, kan komme i en situation, hvor man oplever en meget stor indtægtsnedgang.

Vi i bestyrelsen har stor forståelse for den problemstilling, og vi vil gerne prøve at finde en løsning. Som det fremgår af det udsendte materiale, har vi overvejet forskellige muligheder og er kommet frem til, at den bedste løsning er at tilbyde det som et tilkøb i forbindelse med en virksomhedsaftale, hvor det er obligatorisk for alle ansatte i virksomheden. Det kan så eventuelt ske samtidig med en generel forhøjelse af pensionsbidraget, så man sikrer, at der ikke sker en udhuling af opsparing til alderspension. Samtidig sikres det, at vi kan indkapsle både prisen og risikoen, så vi kan sikre, at de medlemmer, der får den dækning, også selv kommer til at betale for den.

Pensionsregulativet giver imidlertid ikke umiddelbart mulighed for, at vi kan tilbyde det, og vi i bestyrelsen beder derfor om generalforsamlingens bemyndigelse til at kunne tilbyde et invalidepensionsprodukt med hel invalidepension ved 50 % erhvervsevnetab. Bestyrelsen vil løbende evaluere på produktet og overveje, om det på sigt kan tilbydes til en bredere kreds af medlemmer. Og med de her bemærkninger, så indstiller jeg det her forslag også til godkendelse fra bestyrelsens side.

Frede Nielsen: Jeg forstår ikke helt, er det stadigvæk noget man skal tilkøbe?

Johannes Elbæk: Det her er i forbindelse med en virksomhedsaftale, hvor alle er med i en virksomhed på det. Så det gælder ikke for de nuværende medlemmer, hvis det er det, du tænker på.

Lars Kunstmann: Ja, det er en opklaring af, hvad er en virksomhedsaftale. Hvis man er en enkeltmandsvirksomhed, så er det jo nemt, eller hvis man er to. Hvad forstår I ved en virksomhedsaftale?

Steen Ragn: Vedtægterne rummer mulighed for 2 medlemstyper; den ene er kandidater fra den relevante uddannelse, og den anden er medarbejdere i virksomheder der hovedsageligt beskæftiger folk fra tilsvarende uddannelse - der kan alle ansatte i virksomheden blive omfattet. Jeg tror den mest typiske vi har i øjeblikket, det er større dyrlægepraksisser. Der kan alle medarbejdere i virksomheden blive omfattet af ordningen. Vi har dog et krav om, at det ikke kan være en enkeltmandsvirksomhed, og vi har også et krav om, at vi kan altså ikke have en virksomhed med 100 ansatte, hvor vi har én jordbrugsakademiker eller én dyrlæge. Det skal som nævnt være hovedparten af de ansatte, der er inden for vores fag. Så pensionskassen indgår virksomhedsaftaler med mindre virksomheder typisk, hvor hovedparten er eller kan være medlemmer af kassen i forvejen.

Dirigent: Ja tak. Yderligere opklarende spørgsmål? Nej. Er det noget, generalforsamlingen kan klare på samme afstemningsvis? Ved at række hånden i vejret nu tilkendegiver man, at man ønsker at stemme for bestyrelsens forslag. Det ser positivt ud. Hvem ønsker at stemme imod? Og hvem ønsker hverken at stemme for eller imod? Der var nogen, men bestyrelsens forslag er vedtaget med overvældende flertal.

[Forslag 5 vedtaget ved håndsoprækning]

Forslag 6: Bemyndigelse til bestyrelsen om korrekturændringer o.l.

Dirigent: Så kommer der forslag 6, bemyndigelse til bestyrelsen om korrekturændringer. Her har dirigenten fået lov til at få ansvaret for at fremlægge det her vigtige punkt. Det drejer sig i al sin enkelthed om, at det vi lige har vedtaget nu og eventuelt hvad der måtte være kommet til fra diverse tilsyn til pensionskassen, at vi retter, hvis der har været en henvisning til paragraf et eller andet, skal det nu være henvisning til paragraf noget andet, så det er altså ikke nogen betydende rettelser i indholdet. Det håber jeg meget, at generalforsamlingen kan sige ja til, ellers så står vi i en lidt unik situation. Så jeg vil bede jer om at tilkendegive ved håndsoprækning, at I stemmer for. Ja tak. Der var overvældende flertal, jeg spørger slet ikke, om der er nogen der stemmer imod eller ikke ønsker at stemme.

[Forslag 6 vedtaget ved håndsoprækning]

Pause

Forslag 7: Opfordring til afvikling af investeringer i fossile brændstoffer m.v.

Dirigent: Vi er klar til at genoptage generalforsamlingen. Det næste punkt er et medlemsforslag, opfordring til afvikling af investering i fossile brændstoffer, og så om de øvrige forslag så fremstår det i sin helhed i dette dokument, der stadig hedder Uforkortede forslag til Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrslægers Generalforsamling 2015. Jeg giver ordet til Christian Jürgensen.

Christian Jürgensen: Ja, jeg håber I alle sammen har haft mulighed og tid til at læse det uforkortede forslag. Vi er meget taknemmelige for at kunne fremlægge det her forslag, hvor vi via en opfordring til bestyrelsen om dialog og frasalgs ønsker at nedbringe vores, medlemmernes investeringer i kul og i højrisikable udvindingsprojekter. Og her er forslaget i sin fulde ordlyd forslaget til en opfordring til bestyrelsen, og det handler simpelthen om at afvikle investeringer af de 100 største kulselskaber snarest muligt og senest inden udgangen af 2018, så altså først om tre år og at indgå i at årligt dokumentere dialog med olie- og gasselskaber, hvor pensionskassen ejer aktier, om at afvikle deres investeringer i højrisikable udviklingsprojekter, for eksempel tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis.

Som I fleste nok er bekendt med, så medfører klimaforandringerne som følge af menneskelig aktivitet flere og flere ændringer i vores klima. Og FN's klimapanel, de vurderer, at når vi når op på en temperaturstigning på omkring to grader, så vil de her klimaforandringer accelerere eksponentielt og med særlig høj hastighed. Og derfor opfordrer de til øjeblikkelig handling på det her område, da omkostningerne ved ikke at handle kan blive uoverskuelige og kan true den menneskelige civilisation regionalt og også globalt. Og der vil være masser af problemer forbundet med en verden, hvor temperaturen stiger over to grader, måske endda 5-10 grader, såsom fødevarer sikkerhed og fald i BNP-vækst og i det hele taget en masse konsekvenser for alle de andre sektorer, som Unipension også har sat aktier i.

Når man nu har sat sådan et mål om at holde sig under en 2 graders temperaturstigning, så kan man relativt simpelt omregne det til, hvor meget vil det så svare til, at atmosfærens CO₂-indhold og indhold af andre drivhusgasser kan rumme. Og det er der så en række folk, der har gjort, blandt andet IEA, Det Internationale Energiagentur og IPCC har regnet på det, og de har så fundet frem til, at langt størstedelen af verdens fossile brændstofreserver, de er nødt til at blive i undergrunden, for at vi skal kunne holde os under de her 2 grader eller bare have en sandsynlighed for at kunne holde os under 2 grader. Hvis I kigger på den store boble, så er det de kendte fossile brændstofreserver, og hvis I kigger på den lille boble, så er det nogenlunde hvad vi har tilbage at kunne brænde af og slippe ud i atmosfæren, hvis vi skulle have en 80 % chance, altså bare en 80 % chance for at holde os under de her 2 graders temperaturstigning.

Og det er jo også derfor, at størsteparten af de lande, der er involveret i den her klimaforhandlingsproces, de har underskrevet Durban Accord, hvor de har verificeret, at de alle sammen vil arbejde efter, at vi ikke får mere end en 2 graders temperaturstigning. Og så kan man jo se misforholdet. Og hvis man så omregner de her fossile brændstofreserver og fjerner alle de statsejede selskaber og kun kigger på de børsnoterede selskaber, selskaber som vi for eksempel har sat penge i via vores aktiebeholdning, så kan man jo nogenlunde regne ud, hvor meget kan de børsnoterede selskaber så tillade sig at udlede i forhold til deres nuværende værdisatte beholdning. Og det er jo så den inderste røde cirkel, det er hvor meget de kan udlede, for at vi kan holde os under de 2 grader, og det svarer så til 225 gigaton CO₂ i atmosfæren.

Og hvis vi går tilbage og kigger her, så har vi nogenlunde et budget der ligger et eller andet sted mellem 500 og 1000 gigaton, alt efter hvordan man sætter sandsynligheden, hvad for en sandsynlighed man er villig til at acceptere for ikke at nå sit mål. Og så hvis man så kigger på de nuværende reserver, de her fossile selskaber de har, og som de har tænkt sig at udvinde og brænde af og dermed udlede CO₂ fra, så er det jo så den, hvor der står 762 gigaton på, og de har potentielt reserver for den store blå cirkel, altså 6 gange så meget, som atmosfæren kan tåle, for at vi får en 2 graders temperaturstigning. Så der er et misforhold, og det er et misforhold, der skal adresseres, ellers så når vi over den her tærskel på de 2 grader, og så begynder klimaforandringerne at løbe løbsk, og det er der en stigende anerkendelse af, og der er mange ambitioner og miljøreguleringer på det her område. Derfor snakker man om det, der hedder en carbonboble, fordi de her selskabers forretningsstrategi, det er at brænde alt det der af. Og det er det også for f.eks. ExxonMobil, som I har sagt, at der er ingen af deres reserver, der bliver strandet i undergrunden. Det vil sige de har tænkt sig at brænde det hele af, og så har vi ingen chance for at holde os under de 2 grader.

Og hvor stor en del af vores aktiver er det så vores forslag at adressere? Og man kan se her, at i forhold til kulforslaget om at afinvestere for de 100 største kulselskaber i verden i absolutte tal så vil det handle om cirka 360 millioner kroner, som så skulle placeres i andre aktiver, det kunne være pharma eller IT eller noget andet, og det udgør sådan cirka en tredjedel af en procent af Unipensions samlede aktiver. Så bare lige for at sætte forslaget lidt i perspektiv. Men det er en lille andel, men det er stadigvæk et stort absolut tal.

Kulsektoren er ikke en sektor, som vi har indtryk af har været voldsomt givtig de sidste mange år og har heller ikke udsigter til at blive det i fremtiden. Det her er blot for at vise, at på verdensplan har kulsektoren været under pres. Hvis man for eksempel kigger over en femårig periode, er værdien af verdens samlede aktiver, aktiebeholdningen, steget med 44 %, mens de for kulsektoren er faldet med 43 %, så bare lige for at give jer et indtryk af, at det er altså ikke en guldko, vi foreslår, at vi afinvesterer fra, det er simpel sund fornuft, og det er en branche under pres, og for eksempel Bernstein Energy vurderer, at kulefterspørgslen er faldende alle steder på nær Kina, hvor den vil begynde at falde i 2017. Og hvis det er korrekt, så øges risikoen jo for, at de her kulreserver ikke kan udnyttes, fordi det er, vi har jo set, at vi kan ikke brænde alt af, og særligt kul udleder meget CO₂ pr. energienhed i forhold til andre fossile brændstoffer plus det har en masse andre lokalforurenende effekter, og derfor er det oplagt at udfase kul, hvilket allerede er i gang med at ske i EU og også kommer til at ske andre steder. Der bliver produceret rigeligt kul på verdensplan, og der bliver åbnet nye miner i Mozambique og Botswana og så videre samtidig med, at man vurderer, at forbruget kommer til at falde, så der er ikke udsigt til, at det bliver en bedre branche i fremtiden i vores vurdering og andres vurdering i øvrigt også. Vi har Goldman Sachs som også vurderer, at kuls centrale placering i verdens energiforsyning gradvist vil blive reduceret, blandt andet forårsaget af forventninger om øget miljøregulering. Så det er altså noget, der bliver talt om og noget, der bliver analyseret på. Og det var så i forhold til forslagets første del.

I forhold til forslagets anden del om den styrkede dialog og den styrkede dokumentation af dialog, så har Unipension jo også aktier i en række selskaber, som blandt andet direkte fokuserer på at udvinde tjæresandsolie og også en masse andre selskaber, som borer i Arktis, og som har dybhavsboringer, der er blandt andet A.P. Møller Mærsk, som har haft dybhavsboringer ud fra Brasilien, hvor de for nylig har tabt 1,7 milliarder dollars, de borer

stadig dybhavsboringer i den Mexicanske Golf, hvor der er masser af mulighed for dialog, og der er Shell, som har brugt 6 milliarder amerikanske dollars på overhovedet at komme til at etablere en produktion i Alaska, de er ikke kommet så langt endnu, men de skal til at bore deroppe her til sommer, og der er jo så lavet en VVM-vurdering af de amerikanske myndigheder, der vurderer, at der er 75 % chance for et stort udslip, hvis der kommer kommerciel produktion, og det kan de ikke overskue konsekvenserne af, og de ved ikke, hvad der vil komme til at ske ved det. Men alligevel har man så givet tilladelsen til, at de kan bore ud for Alaska. Og så som jeg nævnte tidligere, ExxonMobil, som også gerne vil ind på det arktiske boringsmarked og eksperimenterer i en tid, hvor oliepriserne er helt i bund, og lagrene i USA er spækket med olie, der vil man smide milliarder af dollars efter og etablere nye olieboringer og også set i lyset af, at vi i forvejen har, de børsnoterede selskaber i forvejen har 6 gange så mange fossile brændstoffsreserver noteret i deres beholdninger, end verdens atmosfære kan indeholde, hvis vi skal holde os under de 2 grader. Så for os giver det simpelthen ingen mening, og vi så hellere, at de penge, nogen nævner tal som 700 milliarder dollars om året, som de fossile brændselselskaber bruger på at etablere nye boringer og åbne op nye reserver, vi så hellere at de blev udbetalt til aktionærerne, sådan så man ikke smider gode penge i et hul i jorden for at sige det ligeud.

I forhold til tjæresand har PFA jo ekskluderet de her selskaber for nylig, både af økonomiske og klimamæssige årsager. Vi foreslår så en anden tilgang i lyset af Unipensions retorik om, at de fører den her besnærende, kritiske dialog med dem, men det er simpelthen at gå ind og have dialogen og stemme for aktionærforslag om ikke at udvide produktionen i de her tjæresandsbeholdninger i Canada. For der ligger bare i Canada i den her tjæresandsbeholdning, der ligger der 240 gigaton CO₂ bare og venter på at blive udledt, og det er voldsomt dyrt at udlede det i forhold til andre olieklender, så derfor vil vi gerne have, at man havde den her kritiske dialog, og vi så også gerne noget dokumentation for dialogen, som vi synes har manglet lidt fra Unipensions side. Så det er i forhold til forslaget anden del.

Der er jo mange, den her problematik er begyndt at gå op for, og vi har Hr. Verdensbankens direktør Jim Kim og OECD's generalsekretær og FN's generalsekretær, og de har alle udtalt deres moralske støtte til, at man nedbringer beholdningerne af fossile brændstoffsreserver og stopper med at åbne nye reserver op og simpelthen efterlader det i jorden, så det er et globalt italesat problem, som kommer til at skal have handling på inden for det her område. Blandt investorer, så er det også en hastigt voksende tendens simpelthen at afinvestere fra forskellige former for fossile brændstoffer, blandt andet en række norske pensionsfonde og mange universiteter i USA og Australien og så videre, bystyrelser og lokalstater i forskellige lande og regioner begyndt at afinvestere fra fossile brændstoffer af netop disse grunde. Og for nyligt her over de sidste år, så er der et par danske pensionskasser, som også er begyndt at droppe investeringer i særligt kul- og tjæresand, fordi det er de absolut mest klimabelastende fossile brændstoffer, og det er, kul er for eksempel en branche i recession. Så forslaget vil lægge sig op af, hvad der i forvejen er en generel tendens.

Og yderligere, så eftersom at sammenlignet med gas, så har kul næsten det dobbelte CO₂-udslip pr. energienhed, og at det netop forurener lokalt og regionalt med svovldioxid, NO_x-stoffer og flyveaske og så videre, så vil et frasalg af de her kulvirksomheder også ligge i ånden af Unipensions retningslinjer for ansvarlige investeringer, hvor man jo netop nævner, at man ikke vil investere i ting, som forårsager alvorlig og langsigtet skade på miljøet, og ved skade på miljøet så forstås særligt stort udslip af drivhusgasser og forurening af vand, jord og luft.

Så egentlig så mener vi, at forslaget lægger sig meget godt op af de her retningslinjer, som man har nedskrevet, men som vi pt. ikke mener man efterlever fuldt ud, som man burde. Det er jo sådan, når man formulerer en miljøpolitik, og man laver nogle retningslinjer for, hvordan man vil investere, så indskrænker man helt naturligt sit investeringsunivers, fordi så er der bare noget, man ikke kan investere i, fordi det forurener for meget. Og derfor kan man jo ikke have begge dele. Man er nødt til at handle på det her område, det er verdens absolut største problem pt., både social, økonomisk og miljømæssigt, og vi føler simpelthen der sker alt for lidt. Det er jo meget fint, at man underskriver en masse hensigtserklæringer og IIGCC's charter og FN Global Compact og så videre og opfordrer til en global klimaafnåte, men hvis man så samtidig investerer i de her kulselskaber og investerer i arktiske borer og åbning af nye tjæresandsproduktionsfaciliteter, så vædder man jo imod det, man selv opfordrer til. Og man investerer imod sin egen miljøpolitik.

Ja, og netop de her særlige, hvad vi har defineret i vores forslag som særlige højrisikable olieudvindingsprojekter, dem vurderer vi jo også, hvis der kommer en global klimaafnåte på det her område, så vil det være dem, der står først for ikke at blive udvundet, fordi så ville der jo komme en CO₂-skat på fossile brændstoffer, og så vil det jo være de olietyper, som er allerdyrest at udvinde, som først og fremmest vil blive efterladt i undergrunden. Og derfor er det risikabelt at være for eksponeret mod de her projekter. Man kan jo sammenligne med tjæresand, det udleder cirka 100 kg CO₂ pr. tønde olie, der bliver produceret. Vores olie ude fra Nordsøen udleder cirka 8. Så ud fra et klimaetisk perspektiv også, så vil det jo give mening, når man nu har et begrænset carbonbudget, at bruge den olie, der er mest tilgængelig og med den mindste klimabelastning inden for det her budget. Og derfor i forhold til danske arbejdspladser så kunne det jo faktisk være en fordel for Nordsøolien.

Det var forslaget kort, og jeg ser frem til jeres spørgsmål og debatten.

Dirigent: Tak skal du have. Det er forslag 7 fra medlemmerne. Vi diskuterer nu her, og bestyrelsesformanden har bedt om ordet.

Formanden: Ja tak for det, Hans Henrik. Først og fremmest så vil jeg gerne kvittere for det forslag, der er kommet og også for den intention, der ligger i forslaget, nemlig at vi som pensionskasse også kan være med til at begrænse den globale opvarmning, og at vi så også kan undgå, at vores investeringer i selskaber, der udvinder fossile brændstoffer, de taber deres værdi, når vedvarende energikilder vil tage mere og mere over på energiforsyningssiden. Selve pensionskassens eksistensberettigelse, som vi var inde på tidligere, den ligger i, at vi skal skabe en økonomisk tryk alderdom for medlemmerne gennem høje, stabile pensioner. Men det er også klart, at vi som ansvarlig investor ikke skal skabe afkast på bekostning af klodens klima.

Bestyrelsen deler den bekymring, som er fremstillet her for klimaudviklingen og har et ønske om at medvirke til at begrænse den globale opvarmning. Så vi er enige i målet, men vi er ikke enige i midlet. Baggrunden er, at pensionsopsparing af natur er en langsigtet foretagelse, og at vi derfor er interesseret i langsigtede løsninger, som kan medvirke til at gavne miljøet. Frasalg af aktier, som bare bliver købt af nogle andre investorer, det gavner ikke miljøet. Efterspørgslen efter fossile brændstoffer forsvinder heller ikke af den grund. Fossile brændstoffer vil være en stor del af energiforsyningen i mange år frem, selvom verdensledere i

Paris senere i år forhåbentlig når frem til nogle forpligtende aftaler og en ambitiøs klimaaftale, som vi har opfordret dem til.

I bestyrelsen tror vi i stedet på, at vi som pensionskasse skal tage ansvaret på os og benytte vores ejerskab til ikke bare at påvirke de selskaber, der udvinder energi, men også de selskaber som er storforbrugere af fossil energi. Forbrugssiden er mindst lige så vigtig som udvindingssiden, og der var et godt eksempel i Politiken i sidste uge, hvor der blev berettet om Mærsk Line, dem der sejler med de store skibe, de har siden 2007 nedbragt deres udledning af CO₂ med 11,5 millioner tons, det er cirka den samme mængde CO₂, som hele kongeriget har fjernet i den samme periode. Mærsk har opnået det ved, at de har sejlet langsommere med deres store skibe, så det fortæller meget om, at ved at gøre noget på forbrugssiden af det her, kan man opnå store effekter. Vi havde også diskussionen om Exxon for lidt siden, som er et af verdens største olieselskaber, så virker dialogen faktisk, selvom det nogle gange kan tage noget tid. Vi øger rent investeringsmæssigt risikoen, hvis vi på forhånd helt vælger selskaber i bestemte sektorer som investeringsmulighed. En spørgeundersøgelse som YouGov lavede for Forsikring & Pension her i efteråret viste, at under en femtedel af danskerne er villige til at risikere et lavere afkast og dermed en lavere pension for, at der tages særligt hensyn til eksempelvis miljø. Og 43 % af danskerne ønsker ikke, at der skal tages særlige hensyn, så længe pensionskassen overholder loven. Derfor vil en del af det analysearbejde, som vi har skitseret - analyse af en mulighed for at tilbyde en fossilfri fond, som vi vil lave sammen med de to andre pensionskasser i Unipension - også undersøge, hvor stor medlemsinteressen er for fossilfrie investeringer. Og de øvrige elementer, der indgår i analysearbejdet, det er dem der står her på sliden, hvor vi skal kigge på og sige, hvad er det for en risiko der er for lavere afkast, hvis man laver sådan en investering, hvor store er de ekstra investerings- og administrationsomkostninger, vi taler om, og endelig har det her implikationer for den rådgivning, vi skal lave for medlemmerne.

For bestyrelsen er det vigtigt, at vi og de medlemmer, som måtte ønske at placere sine pensionsmidler i en fossilfri fond, får et solidt beslutningsgrundlag. En så stor beslutning som at tilbyde medlemmerne at kunne investere i en portefølje uden kulselskaber og eventuelle andre fossilselskaber kan vi som ansvarlig bestyrelse ikke bare tage uden videre. Derfor vil den analyse, der er skitseret her, blive gennemført uanset det resultat af den efterfølgende afstemning, hvad den giver. Desuden er det ifølge lov om finansiel virksomhed også bestyrelsens ansvar at fastlægge investeringsstrategien i pensionsvirksomheden, og ansvaret kan vi ikke bare delegere ud til generalforsamlingen. Så vi anbefaler, at man stemmer nej til det her forslag.

Og jeg vil understrege endnu en gang, det er ikke fordi vi sådan set er uenige i målet med forslaget om at begrænse den her globale opvarmning, men vi er ikke enige i det middel, nemlig frasalg af aktier, fordi vi tror ikke på, at det er den vej man skal gå, vi tror ikke på det virker.

Dirigent: Tak Erik. Så skal jeg høre, om der er andre, der ønsker at bidrage til debat og indlæg?

Hans Rude: Nu har vi jo hørt to indlæg om denne her sag, om fossile brændsler, og vi har faktisk allerede haft noget diskussion om det efter formandens beretning, og sådan noget kan let blive en lang vandring, hvis vi først går i gang. Jeg håber egentlig, det var egentlig det jeg

ville sige, det kan komme til afstemning meget snart, for jeg tror ikke det rykker ret meget, hvis vi begynder at diskutere det. Ja, det var mit ord.

Christian Jürgensen: I forhold til svaret på vores forslag, så vil jeg jo selvfølgelig sige, at som jeg startede med at forklare, så vil en pensionskasse, som skal tænke langsigtet og investere med det meget lange syn, gøre fornuft i at afinvestere fra kul, fordi at det jo netop vil ramme alle andre sektorer i samfundet med klimaforandringerne. Og det er jo også dem, man investerer i. Og vi har jo set, at der jo kun er tale om under en tredjedel eller en tredjedel af en procent af vores samlede investeringer.

Og så i forhold til det argument med, at det ikke nytter noget at frasælge, så kan jeg jo så afsløre, at det her forslag, det er også på generalforsamlingen på fem andre generalforsamlingen det her forår hos danske pensionskasser, og danske pensionskasser har formuer for halvanden gange Danmarks BNP, altså 3000 milliarder kroner. Jeg ved godt, at kun de 6 pensionskasser sammen ikke har det beløb, men det kan være med til at starte en udvikling og altså være med til at fremme processen. Der er altså en direkte sammenhæng mellem den kapital, man stiller til rådighed for de fossile selskaber, og hvor mange projekter de kan begive sig ud i, og hvor mange milliarder de kan smide efter at åbne nye dybhavsboringer og så videre eller kulminer i det her tilfælde. Og det er jo også noget, der bliver lagt mærke til ude i verden, når der er nogen der afinvesterer fra de her sektorer.

Nu læste jeg, at Mercer Pension Index nede i Melbourne vurderer det danske pensionssystem til at være verdens bedste. Så har jeg den lille formodning om, at det er noget, der bliver lagt mærke til, hvad der sker her i den lille andedam. Og så vil jeg godt virkelig anmode jer om at forholde jer til det konkrete forslag, fordi vi har ikke stillet forslag om fuld afinvestering. Det er noget, som den der hypotetiske fond, som de vil til at undersøge, det er et helt andet forslag, det er en helt anden investeringsstrategi. Vi har ikke stillet forslag om at afinvestere fra konventionel olieproduktion eller naturgas eller noget i den stil, så jeg vil bare anmode jer om at forholde jer til det konkrete forslag.

Og ja, igen vi er ikke ude på at skabe et lavere afkast, og vi stiller netop det her forslag for at sikre vores afkast, fordi vi mener at det er en usikker branche, altså kulbranchen, som ikke har klaret sig godt længe, og det ser ikke ud til at blive bedre fremadrettet og derfor stiller vi det her forslag. Og vi mener ikke, at det kan betale sig økonomisk at smide milliarder af dollars efter de her dybdehavsboringer og arktiske boringer. Så det er simpelthen, vi har også en økonomisk bekymring med det her forslag. Ja, og i forhold til energitunge virksomheder, det handler det her forslag heller ikke om, og vi siger jo ikke, at fordi vi afinvesterer i kul, så kan vi ikke stadigvæk være i dialog med energitunge virksomheder og få dem til at optimere deres brændstofforbrug, det vil også give økonomisk mening, så det er jo bare godt, altså, man kan have begge dele. Begge dele vil give økonomisk mening. Så det var bare mine konkrete svar til de punkter, der blev bragt op.

Carl Åge Pedersen: Jeg er lidt enig i det sidste indlæg. Jeg synes ikke det her skal tage lang tid. Jeg er ikke kommet for at lave en stor analyse af vores CO₂-regnskab og alt det sjov der, det er, jeg vil bare sige, at jeg er uenig i din totale idealistiske tankegang og tro på, at det politiske organ, der hedder ICCP har fuldstændigt ret i alt, hvad de siger. Men jeg synes ikke det er her, vi skal diskutere det. Jeg har meget stor tillid til, at det synes jeg også beretningen fra formanden har vist, at man har meget kig på muligheden for at få et ordentligt afkast til

os, og man har også meget kig på de etiske og andre retningslinjer, der er stillet op. Så jeg mener det er helt forkert at lave en håndfæstning til en bestyrelse, der i forvejen er rigtigt indstillet.

Ilse Rasmussen: Jeg synes også som Christian sagde, at selvfølgelig kan man stadigvæk opfordre energitunge selskaber til at reducere deres energiforbrug, og det synes jeg også er rigtig godt, at I gør. Men jeg mangler lidt at forstå, hvordan man for eksempel kan påvirke kuludvindingsfirmaer til at blive mere klimarigtige. Det har jeg svært ved at se, og jeg ville synes det var rigtig dejligt, hvis jeg kunne få et eksempel. Og jeg synes også lidt jeg mangler svar på det spørgsmål, jeg stillede tidligere på aftenen, omkring hvad det er konkret Exxon har gjort ud over at holde et møde.

Mogens Birch: Jeg er sådan set med for første gang til generalforsamling, alene på grund af det her punkt. Og jeg er fuldstændigt enig med de to herrer, der sidder dernede som siger, at vi har fuld tillid til bestyrelsen, der kan træffe de rigtige beslutninger i det her spil, fordi hvis det er sådan, at der er nogen, der ønsker en anden investeringsprofil fra bestyrelsens side, så kan jeg forstå det sådan, at bestyrelsen vil åbne mulighed op for, at man kan investere i en fond, som er helt fossilfri, og så er der jo mulighed for at bruge sine penge der. Aktivt ejerskab af aktieselskaberne, det er meget bedre end at gå ud af det. Og så har jeg også forstået det sådan, at generalforsamlingen her kan jo ikke pålægge bestyrelsen at ændre investeringsstrategi, det kan de ikke. Og hvis det endelig skulle være sådan, at man kunne, så ville jeg foreslå, at det kom til medlemsafstemning, urafstemning blandt samtlige medlemmer, hvis man ville lave sådan en drastisk ændring af vores investeringsstrategi. Så mit budskab er her: Fuld tillid til bestyrelsen og dens kommentar.

Dirigent: Ja tak. Blot lige en enkelt kommentar, det er korrekt opfattet. Generalforsamlingen kan ikke pålægge bestyrelsen noget, men det er jo ikke forbudt for bestyrelsen at lytte til, hvad generalforsamlingen udtaler. Er der flere kommentarer? Erik, har du nogen kommentarer til de ting, der er blevet fremført?

Formanden: Jamen tak for de kommentarer fra Christian Jürgensen, Karl-Åge, Ilse og Mogens Birch. Vi har den klare overbevisning, at frasalg det er ikke noget, der duer. Vi har fortalt om den her dialog vi har både med de udvindende selskaber og med de forbrugende selskaber, og i øvrigt kan jeg sige, vi har ingen aktieinvesteringer i rene kulselskaber i Unipension og i øvrigt, så er vi faktisk undervægtet i både olie, gas og kul. Ilse Rasmussen stillede spørgsmålet omkring med at påvirke kulselskaber. Vi har ikke aktier i rene kulselskaber i dag. Og det med Exxon og den der, hvor konkret det er, altså eksemplet går på at sige, der er en virksomhed, som udtaler sig fra at være, om du vil, fornægter til at være i dialog. Og det er for os et eksempel på at sige, at nu har man flyttet noget over en årrække. Og til Mogens Birch, jamen tak for tilliden. Den her fossilfri fond vil vi undersøge mulighederne for, I vil blive nærmere orienteret. Vi vil også gå ud og spørge medlemmerne om, hvor stor interessen er for det her, så det vil vi vende tilbage til på et senere tidspunkt.

Christian Jürgensen: Jeg vil bare igen i forhold til herren derovre påpege, at der ikke er tale om et radikalt forslag - det vedrører en tredjedel af en procent af Unipensions samlede aktiver - og at folk må meget gerne forholde sig til det konkrete forslag. Der er ikke tale om fuld afinvestering. Det er en helt anden investeringsstrategi, det er et helt andet spørgsmål, så det

er ikke noget, vi har bragt op. Så vil jeg bare bede jer om at forholde jer til det konkrete forslag. Tak.

Lars Kunstmann: Jeg vil sige, jeg stemmer heller ikke for jeres forslag, men jeg synes da I skal anerkendes for at komme og stille det. Det synes jeg er et godt og demokratisk princip at løfte sine synspunkter. Men selvom du siger kun en tredjedel af en procent, så er der mange der har særinteresser, og jeg synes faktisk man allerede gør meget. Men man skal også have fokus på omkostningerne, og hvad er målet med det her. For et par år siden der var jeg ikke til generalforsamling, men der ville man holde fast i nogle ejendomme i København, fordi man så kunne få billigere boliger til sine børn. Det var en meget snæver interessegruppe af pensionskassens medlemmer, altså sådan vil der hele tiden være grupperinger, og jeg tror vi skal holde et stort og bredt fokus i stedet for, og vi skal investere så bredt som muligt, også i våben og i sprit og.. Fordi der er ingen, der kan se ind i fremtiden, altså fremtidens vindere og tabere, dem kender vi ikke. Man kan vægte sig lidt mere eller mindre, det hører jeg bestyrelsen gøre, det er der fuld tillid til fra min side.

Christian Jürgensen: Ja, vi mener så, at vi kender fremtidens tabere, fordi at netop atmosfæren kan ikke indeholde så meget CO₂, som kul vil udlede. Kul er den absolut største CO₂-synder, og vi har akut behov for at nedbringe vores CO₂-udledning. Derfor kender vi fremtidens taber, og det er kul. Unipension har jo netop i forhold til våben, der har de jo valgt ikke at gå dialogens vej, men der har de afinvesteret, for eksempel fra Lockheed Martin, som jo har fem forretningsdivisioner, hvoraf måske en af dem har noget med noget missilteknologi at gøre, som kan lufte kernevåben, og så har man afinvesteret fra hele virksomheden. Og så skriver man i ESG-rapporten, at det er fordi vi mener ikke dialogen fører til noget, da det er en del af deres kernevirkomhed. Så er det bare, at jeg undrer mig over, hvad forskellen er på et kulfirma, fordi ja altså hvis du gerne vil investere i våben, så er du afskåret nu fra at investere i de nye F35-flyvere, som potentielt kunne blive rigtig givtige. Men det er jo noget Unipension har besluttet sig for, og det har de jo netop på grund af, at de ikke mener dialog virker. Men det gør det så åbenbart over for kulselskaber.

Jens Ebbesen: Forslagsstillerne siger, at det er også en dårlig forretning at investere i kulvirksomheder. Jeg stoler så meget på vores investeringsafdeling, så hvis det er det, så vil de automatisk lade være med at investere i kulselskaber, og så er der slet ingen grund til at have det her forslag, og det viser det afkast vi har haft gennem lang tid, at de er rigtig, rigtig gode til det, også med afsæt i de etiske retningslinjer, som vi følger som internationalt anerkendt. Jeg stoler så meget på vores investeringsafdeling, så hvis det handler om at undgå dårlige investeringer, så har vi nogen, der er rigtig, rigtig gode til det.

Christian Jürgensen: Nu har vi jo lige startet generalforsamlingen med at have et langt indlæg om bobler, og det var sådan set også det, jeg prøvede at vise i mine første slides, at der er en boble på det her område. Og bobler det er ikke noget, folk forudsiger, det er derfor det er bobler, og der er mange finansfolk, der heller ikke så den sidste boble. Og ud fra den simple klimavidenskabelige logik med CO₂-grænsen i atmosfæren og hvor meget der ligger i reserverne, så kan man jo se, at der er et misforhold. Og det er det, der simpelthen er grundpræmissen i vores økonomiske argument, fordi der bliver nødt til at komme miljøregulering på det her område, og der sker allerede en masse i Kina og Indien og EU og USA. Så ja. Bobler, dem kan man ikke forudse.

Niels Erik Petersen, investeringschef: Spørgsmål om der er en boble på det her område, det er selvfølgelig et meget stort spørgsmål, og det må tiden jo vise, om der egentlig er. Når vi taler om der er det, en carbonboble, så taler vi ud fra en økonomisk tilgang. Altså er der nogle værdier, som kan blive spildt et eller andet sted. Og det betyder, hvis man har nogle virksomheder, som investerer i noget produktion, som de så ikke kan sælge bagefter. Det er nu den undersøgelse vi har set her bygger på en oliepris på 75-90-95 dollars pr. tønde. Så er der en masse investeringer, som ikke bliver rentable. Det er helt korrekt. Men sagen er den, at olieprisen ligger nede omkring 50 dollars i øjeblikket, så de her investeringer bliver ganske enkelt ikke foretaget. Der er ingen, som begynder at forudsætte en fordobling af prisen for, at man begynder at investere i det, så det der er indregnet i værdiansættelsen i de virksomheder, vi taler om, det er altså, at olieprisen ligger nede på det her niveau, og det vil sige, der er ikke den her boble. Det er vores bedste vurdering. Så at sige, at der er en stor risiko i vores portefølje på grund af det her, det mener vi simpelthen ikke er korrekt.

Christian Jürgensen: Investeringerne er selvfølgelig kommet ned på et lavt blus, og der er mange firmaer, blandt andet Statoil, der har udskudt deres nye investeringer i tjæresand i Canada, men ikke desto mindre så er Shell jo på vej til at lave arktiske borer denne sommer, så investeringerne bliver åbenbart stadig foreslået, og når vi snakker boble her, så er det jo primært i kulsektoren, som jo vil stå først for, hvis man skulle bibeholde fossile brændstoffer i undergrunden, fordi det er det absolut mest CO2-intensive du kan brænde af for at få energi og også fordi, at ved kul har du jo netop andre alternativer som atomkraft og vandkraft og vedvarende energi til at producere elektricitet. Med olien er det jo straks sværere, fordi det er en integreret del af vores infrastruktur og transport. Så det er bare lige i forhold til, at det er jo ikke olieboble, vi sådan primært, eller vi snakker om afinvesteringer fra nogle kulfirmaer.

Dirigent: Ja tak. Er der flere kommentarer, flere der ønsker at ytre sig, inden vi skrider til afstemning? Det lader ikke til at være tilfældet. Jeg tror, at jeg bare for en god ordens skyld vil læse forslaget op.

Generalforsamlingen opfordrer bestyrelsen til: Punkt 1, at arbejde for at afvikle investeringer i de 100 største kulselskaber snarest muligt og senest inden udgangen af 2018. Punkt 2, at indgå i at årligt dokumentere dialogen med olie- og gasselskaber, hvor pensionskassen ejer aktier, om at afvikle deres investeringer i højrisikable udviklingsprojekter, f.eks. tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis.

Det er forslaget, der skal stemmes om. Og jeg vil høre, om forslagsstillerne kan acceptere, at vi stemmer ved håndsoprækning, eller I ønsker skriftlig afstemning? Skriftlig afstemning.

[Skriftlig afstemning og indsamling af stemmesedler]

Dirigent: Jeg skal spørge, om de der ønsker at afgive stemme, har I stemt? Så foregår der stemmeoptælling. Mens stemmerne optælles, vil jeg foreslå at generalforsamlingen går videre til næste punkt.

[Der var 55 stemmer for og 55 stemmer imod. Der kræves stemmeflerhed, så forslaget blev ikke vedtaget].

Dagsordenens punkt 5

Valg til bestyrelse

Dirigent: Næste punkt på dagsordenen er punkt 5, valg til bestyrelsen. Der er to af bestyrelsens medlemmer, der træder ud, det er Lars Bloch og Frank Bøgh Nielsen. Bestyrelsen indstiller begge til genvalg. Jeg foreslår, at vi tager dem hver for sig, først Lars Bloch, han er på valg, er der nogen, der kan se, hvordan han ser ud? Mangeårigt bestyrelsesmedlem. Er der andre kandidater? Så var det sådan, at jeg allerede ved generalforsamlingens begyndelse annoncerede, at man skulle møde med fem stillere. Har vi modtaget sådan nogle forslag, eller er der nogen, der har fem stillere? Hvis ikke det er tilfældet, så er Lars Bloch jo automatisk genvalgt, og velkommen til en ny periode i bestyrelsen.

[Lars Bloch valgt ved fredsvalg for en 3-årig periode]

Den næste der er på valg, det er Frank Bøgh Nielsen. Kan vi følge samme procedure? Er der nogen modkandidater til den bestyrelsespost? Det lader ikke til at være tilfældet. Skulle vi ikke give en hånd til de to nyvalgte bestyrelsesmedlemmer?

[Frank Bøgh Nielsen valgt ved fredsvalg for en 3-årig periode]

Så er det sådan, at der skal være et særligt og uafhængigt regnskabs- og revisionsagkyndigt medlem af bestyrelsen. Det har hidtil været Niels Olsen, og han udtræder af bestyrelsen, og bestyrelsen foreslår, at Søren Kaare-Andersen indstilles til generalforsamlingen til at skulle sidde i bestyrelsen i en 3-årig periode. Vi har nogle data på Søren Kaare-Andersen deroppe. Jeg skal høre, om der er nogen fra bestyrelsen, der ønsker at give Søren Kaare-Andersen et par ord med på vejen, eller der er nogen fra generalforsamlingen, der ønsker at stille spørgsmål til bestyrelsen? Det lader ikke til at være tilfældet. Kan generalforsamlingen også ved applaus godkende Søren Kaare-Andersen?. Det er tilfældet.

[Søren Kaare-Andersen valgt for en 3-årig periode]

Dagsordenens punkt 6

Valg af revisorer

Dirigent: Så vil vi skride videre til punkt 6, det er valg af revisorer. Bestyrelsen indstiller, at Deloitte, statsautoriseret revisionsfirma, hvor repræsentanten er ude og tælle stemmerne op lige nu, fortsat er revisionsfirma for pensionskassen. Er der nogen kommentarer til dette valg af revisionselskab? Kan generalforsamlingen godkende, at Deloitte fortsætter som revisionselskab?

Det lader til at være tilfældet.

[Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab valgt som revisor]

Dagsordenens punkt 7

Sted for næste års generalforsamling

Dirigent: Så er der punkt 7, sted for næste års generalforsamling. Bestyrelsen indstiller, at næste års generalforsamling afholdes i København. Er der nogen, der har kommentarer til det? Det er der, værsgo.

Asbjørn Mathiesen: Jeg vil foreslå, at man holder generalforsamling et sted midt i landet. Jeg synes det er ret spændende det her, men jeg vil altså ikke rejse helt til København for det.

Dirigent: Er det en opfordring til bestyrelsen om at arbejde for et andet sted end Aarhus og København? Ja, det er jeg med på. Men midt i landet, sådan er det en opfordring til bestyrelsen, at så du vil godt kunne acceptere, hvad bestyrelsen måtte komme frem med? Det bliver du jo nødt til. Er der andre kommentarer? Jeg er sikker på, at bestyrelsen glæder sig over, at både du og jeg bemærker også der var andre, der var med for første gang, at der er glæde over arrangementets karakter. Er der nogen, der har nogen yderligere kommentarer til næste års sted for afholdelse af generalforsamlingen? Bestyrelsen indstiller København, men der er kommet en opfordring fra et medlem om, at det kunne være midt i landet. Var der en kommentar herovre?

Mogens Birch: Jeg ville såmænd bare tilslutte mig det, fordi dels har vi Fyn, og dels har vi Trekantsområdet, og jeg ved godt at de fleste af vores medlemmer, de er ansat enten i København eller Århus, men der er altså mange af os, som bor ude omkring i landet, som gerne rejser både til Odense og Trekantsområdet.

Arne Munk: Jeg vil gerne støtte bestyrelsens forslag, og det har så noteret mig, at man prøver egentlig at tage hensyn til de geografiske områder sådan nogle år af gangen, altså skifte lidt, og det synes jeg det er fint. Jeg synes det er godt.

Dirigent: Der er nu tre temaer oplagt: Der er bestyrelsens forslag om København, der er et forslag om et midtpunkt af landet, det var ikke midtpunktet af Jylland, for det ved vi præcis hvor det er, der er nemlig en sten heroppe mellem Viborg og Holstebro, og så er der sådan et afpasset system med, at man skifter lidt mellem det ene og det andet sted. Ønsker generalforsamlingen, at vi sætter de tre temaer til afstemning hver for sig, eller er generalforsamlingen tilfreds med, at bestyrelsen har hørt de forslag, der er blevet fremsat, og at bestyrelsen arbejder efter bedste evne på at fastlægge et passende sted til næste år?

Åse Kogsbøll, sekretariatschef: I § 4, stk. 1 der står der, at ordinær generalforsamling afholdes en gang årligt inden udgangen af april måned, det er okay. Den afholdes i København med mindre anden bestemmelse træffes på den foregående generalforsamling. Så det er jo altså i princippet generalforsamlingens anliggende, hvis man skal træffe en anden afgørelse end København. Men en mulighed kan selvfølgelig være, at man kan fra generalforsamlingens side bemyndiger bestyrelsen til at fastlægge, hvor næste års generalforsamling skal holdes.

Dirigent: Uh, jeg tænkte nok jeg trådte i vandet her. Kan generalforsamlingen baseret på basis af den korrektion, jeg lige har fået og så den kortvarige debat, der har været om det her vigtige punkt, om stedet for generalforsamlingen, at bemyndige bestyrelsen til at finde et passende sted for generalforsamlingens afholdelse til næste år?

Klapsalver

[Bestyrelsen bemyndiget til at finde et sted for afholdelse af generalforsamlingen 2016]

Dagsordens punkt 8

Eventuelt

Dirigent: Så er vi kommet til punktet nummer 8, og det er Eventuelt.

Men måske vi har et resultat af afstemningen vedrørende dagsordenens pkt. 4, forslag 7, klar. Det er jo sådan, at de af os der er til stede her, der har stemmeret, har jo lagt et lod i kurven, men som jeg også begyndte med at sige, så er der jo nogen, der har afleveret fuldmagt inden generalforsamlingen, og det viser sig, at der er 55 der stemmer for forslaget, og der er 55 der stemmer imod forslaget. Så der er i alt afgivet 110 stemmer, og nu har dirigenten virkelig behov for juridisk tilrettevisning.

Åse Kogsbøll, sekretariatschef: Efter vedtægterne så kræver det stemmeflerhed, og 55/55, så er der ikke stemmeflerhed, så det vil sige, at forslaget er faldet.

Dirigent: Det var tæt på. Tak.

Så er vi gået videre til punkt 8, eventuelt, og jeg skal høre om der er nogen, der ønsker ordet under eventuelt. Som I alle sammen ved, I har sikkert deltaget i talrige generalforsamlinger i mange sammenhænge, så kan man debattere hvad som helst, men man kan ikke beslutte noget under eventuelt. Men jeg er sikker på, at bestyrelsen lytter, hvis der er nogen, der har kommentarer. Hvem ønsker at få ordet? Hvis ikke der er yderligere kommentarer, så vil jeg give ordet til formanden for bestyrelsen for en afsluttende bemærkning, og så vil jeg på egne vegne gerne sige tak for god ro og orden. Jeg synes der har været en meget omgængelig og god debat. Så tak fra mig. Værsgo Erik.

Formanden: Tak. Allerførst tak til Hans Henrik for at han på rigtig fin vis har ledet os igennem den her generalforsamling, og jeg synes faktisk vi skal give Hans Henrik en hånd.

[Klapsalver]

Så vil jeg også sige tak til alle jer, der er mødt op. Det er jo den her ene gang om året, hvor vi sådan har en face-to-face kontakt med medlemmerne, og det er rigtig dejligt, at vi har den her positive, konstruktive, ihærdige debat, det sætter bestyrelsen rigtig meget pris på. Så vil jeg også slutte med at sige tak til vores administration, som vi synes har udført et forbilledligt

arbejde med at planlægge og også afvikle den her generalforsamling som sædvanligt. Og så vil jeg sige tak til min bestyrelse for al den støtte og hjælp og så videre med at få planlagt og få det her til at køre i dagligdagen også. Tak for generalforsamlingen 2015.

Om lidt går vi ud og spiser, og jeg tror det er lokalet lige her bagved, hvor der er noget godt at spise og lidt at drikke, og så kan vi gå ud og hygge os derude. Tak for i dag. Kom godt hjem.

Gentofte 27. april 2015

Johnni Nielsen
(referent)

Hans Henrik Dietz
(dirigent)